

د افغانستان بانک
د اداینو لوی آمریت
آمریت عمومی تادیات

د افغانستان بانک د داخلي اداینو د عملیاتو
مقرره

مقرره
عملیات تادیات داخلي د افغانستان بانک

سال 1402 کال

د مطالبو ليکلی

لومړۍ څپرکۍ

عمومي حکونه

- 3 لومړۍ ماده: بنسټ مېنۍ
- 3 دويمه ماده: موخي
- 3 دريمه ماده: اصطلاحگانۍ
- 15 څلورمه ماده: د پلي کېدو ساحه
- 15 پنځمه ماده: اسعار

دوه یم څپرکۍ

دندې او مسؤلیتونه

- 15 شپږمه ماده: د افغانستان بانک مسؤلیتونه
- 18 اوومه ماده: د اداینو په عملیاتو کې د بانکونو مسؤلیتونه
- 19 اتمه ماده: د دوه اړخیز منځګړیتوب ترتیبات (راتلونکي بیاکتنه)
- 19 نهمه ماده: څو اړخیز پلانونه او د دریم شخص منځګړیتوب ترتیبات (راتلونکي بیاکتنه)
- 20 لسمه ماده: نور کورني اداینو یا ورکړو سیستمونه

دریم څپرکۍ

د بین البانکي اداینو سیستم

- 21 يوولسمه ماده: د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم کې برخه اخیستونکي (ګډون کوونکي)
- 22 دولسمه ماده: د ورکړو حسابونو عملیات (د بین البانکي اداینو سیستم)
- 23 ديارلسمه ماده: د ګډون کوونکي سوداګرۍ حساب (که کارول کېږي)
- 23 څوارلسمه ماده: د ګډون کوونکي تصفیوی حساب
- 24 پنځه لسمه ماده: د حساب د تسویي کتار
- 24 شپږلسمه ماده: د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم پیرېدونکو لخوا د ورکړو پیل
- 25 اوولسمه ماده: د ورکړې مجوز
- 26 اتلسمه ماده: سیالیت او د پوښښ بیاکتنه
- 27 نولسمه ماده: له بند څخه خلاصون
- 27 شلمه ماده: د ورځې په پای کې د قطار شوي اداینو لغوه کول
- 29 يوویشتمه ماده: د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم کې نهایی کول
- 29 دوه ویشتمه ماده: د افغانستان بانک لخوا چمتو شوي د سیالیت اسانتیاوې
- 30 درویشتمه ماده: د صورت حسابونو/ تصدیق
- 30 څلیریشتمه ماده: د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم عملیاتو لپاره بانکي حساب
- 31 پنځه ویشتمه ماده: د ورکړو جواز او پروسس کولو بانک ریکارډونه

- 31 شیر ویشتمه: د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم کاري ورځ
- 31 اووه ویشتمه ماده: د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم عملیاتي ورځ
- 32 اته ویشتمه ماده: د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم کي تېروتنې، استثنای او نیمګړتیاوې
- 34 نهه ویشتمه ماده: د افغانستان بانک د بانکي اداینو په سیستم کي د اجرانیوي او تصفيي استازي په توګه
- 35 دېرشمه ماده: د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم کي تعرفي
- 35 یو دېرشمه ماده: د بانکي حسابونو بندول

څلورم څپرکی

د جاري حساب یا نورو حسابونو له لاري د اداینو ترسره کول

- 36 دوه دېرشمه ماده: په بانکونو کي جاري حسابونه او نور حسابونه (سپما، پورونه)
- 37 دري دېرشمه ماده: په بانکونو کي ساتل شوي حسابونو له لاري ورکړه
- 37 څلور دېرشمه ماده: د بانکي حسابونو اړین محرمیت
- 38 پنځه دېرشمه ماده: د بانک تعهد او د معاملي لېږد
- 39 شیر دېرشمه ماده: په بانکي سیستم کي تېروتنې، استثنای او نیمګړتیاوې
- 39 اووه دېرشمه ماده: صورت حسابونه او سپارښتنې
- 40 اته دېرشمه ماده: د خدمتونو لپاره د فیس راټولول

پنځم څپرکی

د پوست دفتر لخوا د اداینو خدمتونو چمتو کول او د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم کي د خطر مدیریت

- 41 نهه دېرشمه ماده: د پوست دفتر لخوا د اداینو خدمتونو چمتو کول
- 41 څلوېښتمه ماده: د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم کي عملیاتي خطرونه
- 42 یو څلوېښتمه ماده: د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم کي سیستماتیک خطر
- 43 دوه څلوېښتمه ماده: د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم کي د سیالیت خطر
- 43 دري څلوېښتمه ماده: د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم کي د کړیدیت خطر

شپږم څپرکی

انتقالي حکونه

- 44 څلور څلوېښتمه ماده: د اجباري دستورونو حصول ته لومړیتوب ورکول
- 45 پنځه څلوېښتمه ماده: د غیر جواز لرونکو بانکونو/ نورو مالي مؤسسو لپاره د غړیتوب شرایط
- 45 شیر څلوېښتمه ماده: انفاذ

د افغانستان بانک د داخلي اداینو د

عملیاتو مقررہ

لومړی څپرکی

عمومي حکمونه

بنسټ (مېنې)

لومړۍ ماده:

دا مقررہ د افغانستان بانک د قانون په اوه اتيایمي، اته اتيایمي او نهه اتيایمي مادو کې د درج شوو حکمونو په رڼا کې د "ورکړي د سیستمونو د ورکړي، تصفيې او تسويي سیستمونو او د هغو د چلونکو (مجريانو)" تر عنوان لاندې د داخلي اداینو د چارو د تنظیمولو په موخه، وضع شوي ده.

موخي

دويمه ماده:

د دې مقررې موخي په لاندې ډول دي:

- 1- د ورکړو د خدمتونو پېژندنه او د راتلونکو پړاوونو ترسره کول.
- 2- په افغانستان کې د داخلي اداینو د عملیاتو تصفيه، تسويه او تنظیمول.
- 3- د افغانستان بانک تر ادارې لاندې د داخلي اداینيزو سیستمونو د کارولو څرنگوالی.

اصطلاحګانې

درېيمه ماده:

په دې مقررہ کې راغلي اصطلاحګانې لاندې مفهومونه او ماناوې وړاندې کوي.

- 1- د اداینو د عملیاتو ترسره کولو لپاره حساب: د معاملو هغه حساب ته وايي چې د افغانستان بانک یا کومې بلې همکارې ټولنې تر ادارې لاندې د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم په

مقررہ عملیات تادیات داخلي د

افغانستان بانک

فصل اول

احکام عمومي

مېنې

ماده اول:

این مقررہ در روشنی احکام مندرج ماده هشتاد و هفتم، هشتاد و هشتم، و هشتاد و نهم قانون د افغانستان بانک تحت عنوان "پرداخت، تصفيه و تسويه سیستم های پرداخت و مجریان آن"، به منظور تنظیم امور تادیات داخلي، وضع گردیده است.

اهداف

ماده دوم:

اهداف این مقررہ عبارت اند از:

- 1- معرفی و طی مراحل خدمات تادیه.
- 2- تصفيه، تسويه و تنظیم عملیات تادیات داخلي در افغانستان.
- 3- نحوه استفاده از سیستم های تادیاتی داخلي تحت اداره د افغانستان بانک.

اصطلاحات

ماده سوم:

اصطلاحات آتی در این مقررہ مفاهیم ذیل را افاده می نماید:

- 1- حساب برای اجرای عملیات تادیات: عبارت از حساب معاملات است که در چهارچوب سیستم تادیات بین البانکی تحت اداره د افغانستان بانک یا کدام اتحادیه همکار دیگر

ادانه کې ساتل کيږي او د حساب پرانيستلو او ترلو بيلانس او همدارنگه هره بله معامله په کې ثبتيږي. په بانکونو کې شته ورته حسابونه لکه جاري حساب، سپما حساب، د پور حساب، او داسې نور چې (د دې سيستم له محدودې څخه بهر دي) په جلا ډول تفکيکيږي.

2- بانک: هغه حکمي شخص دی چې د خپل منفعت د ترلاسه کولو لپاره له اشخاصو څخه د پولي سپارنو يا د بېرته ورکړې وړ نورو وجوهو د اخيستلو او د پانگوني او تمويل په منظور فعاليت کوي.

3- گټه اخيستونکی (ډينفع) بانک: هغه بانک ته وايي چې د پور ورکونکي (ليرونکي) په امر پيسي (وجوه) ترلاسه کوي.

4- د افغانستان بانک د سياليت اسانتياوي: په د افغانستان بانک کې ثابتو کريدتي اسانتياوو ته وايي چې حساب لرونکي (بانکونه) کولای شي له هغې څخه (پيسي) وباسي. په ځينو مواردو کې حساب لرونکي کولای شي په اتوماتيک ډول د غوښتنې يا فرمايش پر بنسټ له اسانتياوو (د بيلگې په توگه، د يوې ورځې سياليت لپاره د الزامي زېرمو د يوې ورځې کارونه) څخه گټه پورته کړي. په نورو مواردو کې، د افغانستان بانک خپل واک ساتي. د سياليت موخو لپاره بانکونو ته د کريديت ورکول په ټولو مواردو کې تضمين شوي دي. لکه څنگه چې دا په جلا ډول د سياليت ساتلو او اندازه کولو اړوند مقررو کې تنظيم شوي دي.

قرار داشته و بيلانس افتتاح و بسته شدن حساب و همچنين هريک از معاملات در آن ثبت می گردد. حسابات مشابه موجود در بانک ها مانند حساب جاري، حساب پس انداز، حساب قرضه و غيره که (خارج از محدوده اين سيستم قرار دارد) بصورت جداگانه متمايز می گردد.

2- بانک: شخصی حکمی است که با گرفتن سپرده های پولی یا سایر وجوه قابل بازپرداخت از افراد، به منظور سرمایه گذاری و تامین مالی کسب منفعت خویش فعالیت می کند.

3- بانک ذینفع (گیرنده): عبارت از بانکی است که وجوه را به دستور کريدتور (فرستنده) دریافت می نماید.

4- تسهیلات سياليت د افغانستان بانک: عبارت از تسهیلات کريدتي ثابت در د افغانستان بانک است که دارنده گان حساب (بانکها) از آن (پول) برداشت نموده می توانند. در بعضی مواقع دارنده حساب می تواند به اساس فرمايش بطور خودکار از تسهیلات (مثلاً استفاده یک روزه از ذخاير الزامی برای سياليت یک روزه) استفاده نماید. در موارد دیگر د افغانستان بانک واک خود را حفظ می نماید. اعطای کريدت به بانک ها برای مقاصد نقدینگی در همه موارد تضمين شده است. همينگونه که به طور جداگانه در مقررات مربوط به نگهداری و اندازه گیری نقدینگی تنظيم شده است.

5- تصفيه (Clearing): د کرنلارو ټولګې ته وايي چې په يو واحد ځای کې د ګډون کوونکو ترمنځ د پیسو یا بیه لرونکو سندونو د لېږد اړوند مالومات یا سندونه وړاندې یا تبادله کوي. د تصفیه په خالص سیستم کې دا کرنلاري معمولاً د ګډون کوونکو د دوه اړخیزو او یا څو اړخیزو خالصه وضعیتونو محاسبه رانغاړي، کوم چې د وروستۍ تسويي لپاره د تسويي استازي ته سپارل کېږي.

6- تسويه (Settlement) د ادیني لپاره د لارښوونې یا د حساب د لېږد له پلوه، دا د پیسو اړوند حسابونو ته د دبیټ او کریډیټ ارزښت (مقدار) بریالي لېږل دي چې د ادیني لارښوونه یا د حساب په لېږد کې خبر ورکول شوی وي.

7- د کریډیټ لېږد: د ادیني یوه وسیله تعریفوي او داسې ځانګړتیاوې لري چې ګډون کوونکی لېږد پیلوي او پیسې (وجه) د یو ذینفع ګډون کوونکي په واک کې ورکوي.

8- جاری حساب: هغه حساب ته وايي چې د بانکونو ترمنځ د ادینو له سیستم څخه بهر د یو بانک د ادارې تر کنټرول لاندې په سیستم کې ځای لري او د ورکړو د ترسره کولو عملیات د یو لوري په نوم د ورکړو لپاره کارول کېږي. که چېرې ورکړه د کریډیټ ماهیت لرونکې وي، د حساب بیلانس له بانک څخه د یاد شوي لوري طلب ته وايي او که چېرې بانک د دبیټ اجازه صادر کړي، په دې حساب کې د دبیټ بیلانس د پېرېدونکي

5- تصفيه (Clearing): عبارت از مجموعه طرزالعمل ها می باشد که ارائه یا تبادلہ معلومات یا اسناد مرتبط با انتقال وجوه یا اسناد بهادار بواسطه آن بین اشتراک کننده گان در یک محل واحد انجام می گیرد. در سیستم تصفيه خالص این طرزالعمل ها معمولاً شامل محاسبه وضعیت های خالص دوجانبه و یا چند جانبه شرکت کنندگان است که غرض انجام تسويه نهايي به نماینده تسويه تحویل داده می شود.

6- تسويه (Settlement) از حيث دستورالعمل پرداخت یا انتقال حساب، ارسال موافقانه ارزش (رقم) دبت و کريدت به حسابات مربوطه مبالغ است که در دستور پرداخت یا انتقال حساب اطلاع داده شده است.

7- انتقال کريدت: یک وسیله تادياتی را تعريف می کند و دارای ویژگی می باشد که اشتراک کننده انتقال را آغاز می کند و وجوه را در واک یک شرکت کننده ذینفع قرار می دهد.

8- حساب جاری: عبارت از حسابی است که در سیستم تحت اداره یک بانک خارج از سیستم تادیات بین البانکی قرار داشته و برای انجام پرداخت ها به نام یکی از جوانب عملیات پرداخت مورد استفاده قرار می گیرد. اگر پرداخت دارای ماهیت کريدت باشد، بیلانس حساب عبارت از طلب جانب متذکره از بانک می باشد، و اگر بانک اجازه دبت را صادر نماید بیلانس دبت در این حساب به مثابه طلب بانک ها به

څخه د بانک طلب یا غوښتنه ده (لکه پیرېدونکي ته کريدیت ورکړه).

9- پېرېدونکي (مشتري): هغه حقيقي يا حکمي شخص ته ویل کیږي چې په بانک کې حساب لري، د هغه بانک په ګډون چې په د افغانستان بانک یا بل بانک کې یې حساب درلودلی وي.

10- د ډېبټ لېږد: یوه اداينيزه وسیله تعریفوي او دا ځانګړنه لري چې ګډون کوونکي لېږد پیلوي د دې لېږد ګټه اخیستونکي دی. د ډېبټ وسیله ښايي د ځانګړي مبلغ لپاره د ورکوونکي لخوا د اجازې پر بنسټ وي، یا ښايي د متغیرو مبلغونو لپاره د تادیه کوونکي لخوا د اجازې پر بنسټ وي (لکه د مستقیم ډېبټ طرحه).

11- رایجی پیسې او پولې واحد: د افغانستان رایجی پیسې او پولې واحد افغانۍ دي او ښه یې (Af) ده.

12- لومړنی صادره له لومړنۍ واردې څخه یا FIFO: چې د "First in and First out" عبارت لندیز دی او دا ښيي چې په سیستم کې منتظره فرمایشونو ته د دوی د رسیدو په ترتیب سره رسېدنه وشي.

13- وروستی (قطعي) تسویه: د ګډون کوونکو ترمنځ د ژمنو د مکلفیتونو وروستی حل دی چې په نه بدلیدونکي ډول د دوی حسابونو ترمنځ د تنظیم شوي مؤسسي له تسويي څخه دی.

14- د افغانستان بانک کې وروستی تسویه: هغې وروستي تسويي ته وايي چې په هغه کې د افغانستان بانک په دفترنو کې د ساتل

مشتري می باشد (از قبیل اعطای کريدیت به مشتري).

9- مشتري: عبارت از شخص حقيقي يا حکمي است که در بانک دارای حساب بوده، از جمله بانکی که در د افغانستان بانک یا همراهی بانک دیگری حساب داشته باشد.

10- انتقال دېت: یک وسیله تادیاتی را تعریف می کند و دارای ویژگی می باشد که اشتراک کننده ای که انتقال را آغاز می کند، ذینفع آن انتقال است. یک وسیله ديبتي ممکن است بر اساس اجازه طرف پرداخت کننده برای مبلغ خاص باشد، یا ممکن است بر اساس اجازه طرف پرداخت کننده برای مبالغ متغیر باشد (مانند طرح ديبتي مستقیم).

11- پول رایج و واحد پولی: پول رایج و واحد پولی افغانستان افغانۍ بوده و علامه آن (Af) می باشد.

12- اولین صادره از اولین وارده یا FIFO: مخفف عبارت "first in first out" است و نشان می دهد که فرمایشات منتظره نظر به ترتیب مواصلت آنها در سیستم مورد رسیدگی قرار گیرد.

13- تسویه قطعی: عبارت از تسویه نهایی تعهدات بین شرکت کنندگان با انتقال غیرقابل برگشت بین حساب های آنها در یک مؤسسه تسویه حساب از پیش تعیین شده می باشد.

14- قطعیت (یا تسویه) در د افغانستان بانک: عبارت از تسویه قطعی است که در آن انتقال کريدتي غیرقابل برگشت از طریق حساب

شوو حسابونو له لاري د نه راگرځېدو وړ
کړيدتي لېږد ترسره کيږي.

15- د پيسو لېږد: له يو حساب څخه بل حساب ته
د پيسو لېږد ته چې د يو شخص د بېلابېلو
حسابونو او يا د بېلابېلو حقيقي او حکمي
اشخاصو د حسابونو ترمنځ ترسره کيږي او
د ورکړي يا د نغدينگي د بيا وېش ترتيب
جوړوي، ويل کيږي.

16- گريد لاک او له هغې څخه د خلاصون
څرنگوالی: يوې داسې تگلاري ته وايي چې
بنايي د پيسو د لېږد په سيستم کې رامنځته
کېدای شي، په کوم کې چې د لېږد د ځينو
لارښوونو نه پلي کول (د پيسو د کمښت) د
نورو گډون کوونکو لخوا د ورکړل شوو د
پام وړ شمېر لارښوونو د پلي کولو مخه
نيسي.

17- د بانکونو ترمنځ د ورکړو حساب: هغه
حساب ته وايي چې د اداینو د عملياتو ترسره
کولو لپاره کارول کيږي او د ورکړو د
عملياتو په يو لوري پورې اړه لري. ياد شوی
حساب د اداینو په سيستم کې د افغانستان
بانک يا بلې همکارې ټولنې تر ادارې او
کنترول لاندې دی. ذکر شوی حساب د غړي
بانک يا په خپله د گډون کوونکي
(پيرېدونکي) په معاملو پورې اړه لري (د
بېلگې په توگه، د بانک د جاري حساب په
توگه) يا پيرېدونکي د يو منځگري (واسطه)
شخص په توگه د نورو مراجعو معاملو لپاره
هغه کاروي. د يو شخص د بانکي حساب
بيلانس په هر وخت کې د منځگري گډون
کوونکي د مقابل لوري د غوښتنې (طلب)

های نگهداری شده در دفاتر د افغانستان
بانک انجام می شود.

15- انتقال وجوه: عبارت از انتقال وجوه از یک
حساب به حساب دیگر می باشد. انتقال وجوه
بین حسابات مختلف یک شخص یا بین
حسابات اشخاص مختلف حقیقی و حکمی
صورت گرفته و ترتیب پرداخت یا توزیع
مجدد نقدینگی را تشکیل می دهد.

16- گريد لاک ونحوه رهانی از آن: یک روشی
را تعریف می کند که ممکن است در سیستم
انتقال وجوه ایجاد شود که در آن اجرا نشدن
برخی دستورالعمل های انتقال (به دلیل
کمبود وجوه) می باشد و مانع از اجرای
تعداد قابل توجهی از دستورالعمل های
داده شده توسط سایر شرکت کنندگان می
شود.

17- حساب تادیات بین البانکی: عبارت
از حسابی است که برای اجرای عملیات
تادیات مورد استفاده قرار گرفته و به
یکی از طرفین عملیات پرداخت تعلق
دارد. حساب متذکره در سیستم تادیات
تحت اداره د افغانستان بانک يا اتحاديه
همکار دیگر قرار دارد. حساب
متذکره مربوط به معاملات بانک
عضو يا خود اشتراک کننده بوده (مثلاً
بحیث حساب جاری بانک) يا اشتراک کننده
منحیث یک شخص واسطه برای
معاملات مراجع دیگر از آن استفاده می
نماید. بیلانس حساب بانکی یک شخص در
هر زمان نمایانگر طلب جانب مقابل از
اشتراک کننده واسطه می باشد. د افغانستان

بنکارندويي کوي. د افغانستان بانک د خپلو پیرېدونکو په استازیتوب د ادینو د عملیاتو د ترسره کولو د اسانتیا په موخه دا حسابونه د گډون کوونکو لپاره د یو خدماتي ادارې په توګه اداره کوي.

18- د بانکونو ترمنځ د ادینو سیستم: دا سیستم د افغانستان بانک یا بلې همکارې ټولنې لخوا اجراء کېږي، د بانکونو ترمنځ د ادینو سیستم د افغانستان بانک لخوا د گډون کوونکو لپاره د اختیاري فیس پر بنسټ د اداري خدمت په توګه د بانکونو ترمنځ د ادینو سیستم له لارې وړاندې کېږي. دا سیستم د ټیټ ارزښت او لوړ ارزښت ادیني، دواړه پروسس کوي او د فوري ناخالص تصفیې سیستم کې د دې ورکړو لپاره د افغانستان بانک پیسو (وجه) کې د یوې ورځې قطعیت تامینوي. دا د کریدیت لېږد سیستم دی چې د بانکونو ترمنځ ورکړو سیستم ته معرفي شوي ډېټ لېږدونه د بانکونو ترمنځ تسويي موخو لپاره د کریدیت لېږد ته بدلېږي او د هغو توکو په لیست کې ساتل کېږي چې د پیرېدونکو اجازې ته انتظار باسي. د بانکونو ترمنځ ادینو سیستم د مالوماتي تکنالوژۍ د یو واحد پروګرام په بڼه تنظیم شوی او فعالیت کوي، اود مالوماتو د تبادلې د یوې پراخه شبکې څخه عبارت ده چې گډون کوونکي د افغانستان بانک سره نښلوي.

19- د بانکونو ترمنځ ورکړه (تادیه): د هغې ورکړې څخه عبارت ده چې د تادیه کوونکو بانکونو او ترلاسه کوونکو بانکونو ترمنځ

بانک به منظور تسهیل اجرای عملیات تادیات به نمایندگی از مشتریان خویش، این حسابات را منحیث یک نهاد خدماتی برای اشتراک کننده گان اداره می نماید.

18- سیستم تادیات بین البانکی: توسط د افغانستان بانک یا یک اتحادیه همکار دیگر اجراء می گردد، سیستم تادیات بین البانکی توسط د افغانستان بانک به عنوان یک سرویس اژانس مبتنی بر هزینه اختیاری به شرکت کنندگان ارائه می شود. این سیستم هم پرداخت های دارای ارزش اندک و هم پرداخت های ارزش بالا را طی مراحل نموده و قطعیت یک روزه را در حصه وجوه د افغانستان بانک برای این پرداخت ها در سیستم تصفیه ناخالص آنی تامین می نماید. این یک سیستم انتقال کریدت است. انتقال معرفی شده ډیټ به سیستم تادیات بین البانکی برای اهداف تسویه بین البانکی به انتقال کریدت تبدیل می شود و در فهرست اقلام منتظره که منتظر اجازه اشتراک کننده گان می باشد قرار می گیرند. سیستم تادیات بین البانکی در قالب یک برنامه واحد تکنالوژی معلوماتی تنظیم گردیده و عمل می نماید مشتمل بر شبکه فراگیر تبادل معلومات است که اشتراک کننده گان را به د افغانستان بانک متصل می سازد.

19- تادیه بین البانکی: عبارت از تادیه است که بین بانک های پرداخت کننده و بانک های گیرنده انجام می گیرد. که در

ترسره کيږي. په کوم کي چي بانکونه په ژمنو کي اصلي اړخ وي (د بېلگي په توگه، د لېږد اصلي اړخ) يا دوی ممکن د خپلو پېرېدونکو په استازيتوب د ورکړي لپاره منځگري وي.

20- د بانکونو ترمنځ تسويه: د بانکونو ترمنځ د ژمنو قطعي تسويي ته وايي چي د بانکونو ترمنځ د معاملو له امله رامنځته کيږي.

21- د بانک داخلي اداینه: هغو ورکړو ته وايي چي په هماغه بانک کي د پېرېدونکو ترمنځ ترسره کيږي.

22- د ورځي په منځ کي نهايي کېدل: هغه ميکانيزم تشرېح کوي چي د افغانستان بانک لخوا ترسره کيږي چي په هغه کي د افغانستان بانک پېسي په واقعي وخت کي تسويه کيږي، يا په واقعي وخت کي له د افغانستان بانک سره په حسابونو کي د سياليت د نه راگرځېدو وړ تخصيص له لاري تضمين کيږي.

23- سياليت: په يو حساب کي له محدوديتونو پرته پېسو ته سياليت ويل کيږي چي په يو ټاکلي وخت کي د حساب د گټه اخيستونکي مالک په واک کي وي.

24- د سياليت خطر: د سياليت خطر هغه خطر ته ويل کيږي چي کېدای شي يو گډون کوونکی ونشي کولای پر خپل وخت د دېبېت وضعيت تسويه کړي ځکه چي کافي نغدي شتمني نلري. د دې ډول سياليت ستونزه د ديوالي کېدو مانا نلري، ځکه کېدای شي گډون کوونکی وکولای شي خپل اړين مسؤليتونه ژمني په نامعلوم راتلونکي کي تسويه کړي.

آن بانک ها در تعهدات جانب اساسی باشند مثلاً طرف اساسی معامله یا ممکن است واسطه پرداخت ها از طرف مشتریان خود باشند.

20- تسويه بين البانكي: عبارت از تسويه قطعي تعهدات بين البانكي است كه ناشی از معاملات بين البانكي بانكها می باشد.

21- تادیه داخلی بانك: عبارت از پرداخت های است كه بين مشتریان شان در همان بانك صورت می گیرد.

22- نهایی شدن در میان روز: میکانیزمی را تشریح می کند كه توسط د افغانستان بانک انجام می شود كه در آن تسويه زمان واقعی در وجوه پول د افغانستان بانک صورت می گیرد، یا با تخصیص غیرقابل برگشت نقدینگی در حساب های نگهداری شده در د افغانستان بانک در زمان واقعی تضمین می شود.

23- سياليت: عبارت از نقدینگی در یک حساب به وجوه بدون محدودیتی اطلاق می شود كه در یک مقطع زمانی بلا فاصله در اختیار مالک ذینفع حساب قرار دارد.

24- خطر سياليت: خطر نقدینگی به خطر اشاره دارد كه یک شركت كننده ممكن است نتواند یک وضعیت ديیتي را در زمان معین تسويه كند زیرا دارایی های نقدی کافی ندارد. چنین مشكل نقدینگی لزوماً به معنای ورشكستگی نیست، زیرا ممكن است شركت كننده بتواند تعهدات مورد نیاز خود را در زمان نامشخص بعدی تسويه كند.

25- د خالص کريدیت/ د بېټ وضعیت: د خالصي

تصفيي په سیستم کې د غړي بانک (ګډون کوونکي) د کريدیت/ د بېټ وضعیت د ټولو لېږدونو مجموعي ته وايي چې ګډون کوونکي يې په يو ټاکلي وخت کې له بل ګډون کوونکي څخه تر لاسه کوي، د هغه لېږد څخه لږ چې هماغه ګډون کوونکي ته لېږل شوی دی. که مجموعه مثبت وي، ګډون کوونکي د بل ګډون کوونکي پر وړاندې د خالص کريدیت په وضعیت کې ځای لري. که مجموعه منفي وي، ګډون کوونکي برعکس په خالص د بېټ وضعیت کې دی.

26- خالصه تسويه: خالصه تسويه د تسويي طی

مراحلو ته وايي چې په هغه کې ګډون کوونکي په اداینيز سیستم کې یوازې د خپل حساب د خالصي تسويي وضعیت یا د تصفيي د طی مراحلو له امله د تسويي خالص وضعیت تسويه کوي.

27- د خالصي تسويي وضعیت: د خالصي

تسويي وضعیتونه د خالص کريدیت / د بېټ وضعیتونه دي چې د ګډون کوونکو د هر دوه اړخیز ترکیب ترمنځ په هغه ټاکلي موده کې چې خالص تسويه ترسره کېږي، د خالصي تسويي وضعیت په يو سیستم کې د ګډون کوونکي هغه حساب ته وايي چې د ټولو لېږدونو مجموعه د ګډون کوونکي لخوا په يو ټاکلي وخت کې تر لاسه کېږي، له هغو لېږدونو کم چې نورو ګډون کوونکو ته ترسره شوي دي. همدا ډول دا د ګډون کوونکو د خالص کريدیت وضعیتونو له مجموعي سره مساوي ده چې د دوي خالص

25- کريدت خالص/ وضعیت د بټ: وضعیت

کريدت/ د بټ بانک عضو (اشتراک کننده) در سیستم تصفيه خالص عبارت از مجموع تمام انتقالاتی است که شرکت کننده در یک مقطع زمانی از یک شرکت کننده دیگر دریافت می کند، کمتر از انتقالاتی که برای همان شرکت کننده ارسال کرده است. اگر مجموع مثبت باشد، شرکت کننده در وضعیت خالص کريدتی در مقابل شرکت کننده دیگر قرار دارد. اگر مجموع منفي باشد، شرکت کننده برعکس در وضعیت خالص ديیني است.

26- تسويه خالص: تسويه خالص عبارت از طی

مراحل تسويه است که در آن شرکت کنندگان در سیستم تادیات فقط وضعیت خالص تسويه حساب خود یا تسويه وضعیت خالص ناشی از طی مراحل تصفيه را تسويه می نمایند.

27- وضعیت تسويه خالص: وضعیت

های تسويه خالص عبارت از وضعیت های کريدتی/ ديیني خالص بين هر ترکیب دوجانبه شرکت کنندگان در نقطه زمانی که تسويه خالص انجام می شود، هستند، وضعیت تسويه خالص عبارت از حساب یک شرکت کننده در یک سیستم خالص سازی، مجموع تمام انتقالاتی است که شرکت کننده در یک نقطه زمانی دریافت کرده است، کمتر از انتقال هایی که به سایر شرکت کنندگان انجام داده است. همچنین برابر است با مجموع وضعیت های خالص کريدتی شرکت کنندگان کمتر

دېبېټي وضعیتونو څخه لږ دی. د خالصي تسويي په سیستم کې چېرې مجموعه یې منفي وي، گډون کوونکی د خالص دېبټ په وضعیت کې ځای لري او برعکس یې د ټولو گډون کوونکو د خالصي تسويي وضعیت صفر ته رسیږي.

28- **عملیاتي خطر:** عملیاتي خطر هغه خطر ته وایي چې د هارډویر یا سافټویر ستونزې، انساني تېروتنه یا تخریبوونکي برید (سایبری برید) د سیستم د خرابوالي یا له کاره د لویدو لامل کیږي، چې دا کار په پایله کې د مالي زیان او احتمالي زیانونو لامل کیږي.

29- **پېلوونکی (مبداء) بانک:** د اداینو په سیستم کې غړي یا گډون کوونکی بانک ته وایي چې د ورکړې په یو سیستم کې د ورکړې دستور (د کریډیټ لېږد یا دېبټ لېږد) پیلوي.

30- **نوبټگر:** هغه لوري ته وایي چې د ورکړې دستورونه (د کریډیټ لېږد یا دېبټ لېږد) معمولاً د یو منځګړي بانک له لارې پیل کوي.

31- **د نوبټگر حساب:** هغه حساب ته وایي چې په بانک کې د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې د حساب لرونکي فرمایش پیلوي.

32- **اداء کوونکی بانک:** اداء کوونکی بانک هغه بانک ته وایي چې پیسې د کریډت کوونکي په سفارش لېږدوي.

33- **د ورکړې پیل:** د ورکړې سیستم له عملیاتي کړنلارو سره سم د اداینو سیستم ته

از وضعیت خالص دېبټي های آن. در یک سیستم تسویه خالص اگر مجموع آن منفي باشد، شرکت کننده در وضعیت دېبټي خالص قرار دارد و بالعکس آن وضعیت تسویه خالص همه شرکت کنندگان به صفر می رسد.

28- **خطر عملیاتي:** خطر عملیاتي به خطري اطلاق می شود که مشکلات سخت افزاري یا نرم افزاري، خطای انسانی یا حمله مخرب (حمله سایبری) باعث از کار افتادن یا عملکرد نادرست سیستم شود که منجر به قرار گرفتن در معرض مالی و زیان های احتمالی شود.

29- **بانک مبداء:** عبارت از بانک عضو یا اشتراک کننده در سیستم تادیات است که دستور پرداخت (انتقال کریډت یا انتقال دېبټ) را در یک سیستم پرداخت آغاز می کند.

30- **مبتکر:** عبارت از جانی است که دستور های پرداخت (انتقال کریډت یا انتقال دبت) را معمولاً از طریق یک بانک میانجی آغاز می نماید.

31- **حساب مبتکر:** عبارت از حسابی است که آغاز کننده فرمایش دارای حساب در سیستم تادیات بین البانکی در یک بانک می باشد.

32- **بانک پرداخت کننده:** بانک پرداخت کننده (یا پرداخت کننده) بانکی است که وجوه را به سفارش کریډت کننده منتقل می کند.

33- **آغاز پرداخت:** عبارت از تسلیم دهی پرداخت های معتبر و مجاز به سیستم تادیات

مطابق با طرز العمل های عملیاتی سیستم
تادیات است.

34- **تادیه (پرداخت):** پرداخت عبارت از اجراء و ایفای تعهد، از طریق ارائه غیر قابل برگشت دیبیت کننده از یک ادعای بدون قید و شرط از شخص ثالث قابل قبول برای گیرنده (بطور مثال بانکوت ها، سپرده ها در بانک ها و د افغانستان بانک) است.

35- عملیات پرداخت (تادیه): عبارت از استفاده از سیستم های تادیات را برای انجام پرداخت ها و تسویه بدهی های بین بانکی ناشی از این طی مراحل را توصیف می کند.

36- عملیات پرداخت طرفین: عبارت از تادیه اشخاص حکمی یا حقیقی است که تعهدی بین آنها از طریق این پرداخت انجام می شود. در این مقرره، این واژه به طور خاص برای توصیف اشخاص حکمی یا حقیقی که از سیستم پرداخت برای انجام پرداخت توسط میانجی یا یک شرکت کننده استفاده می کنند، استفاده می شود. در سیستم پرداخت های بین البانکی، شرکت کنندگان واسطه تعهدات طرفین را بر عهده می گیرند.

37- حکم پرداخت (فرمایش پرداخت): حکم یا پیامی را توصیف می کند که در آن درخواست انتقال وجوه (در قالب ادعای شخص ثالث) به حکم کریدت کننده صورت می گیرد. دستور ممکن است مربوط به انتقال کریدت یا انتقال دبیبت باشد. دستور العمل ممکن است شفاهی یا فیزیکی یا الکترونیکی مطابق با توافق قبلی باشد.

- 38- د ورکړې سیستم: د ګډون کوونکو یوه ځانګړې ډلې او د لارښوونو او ګړنلارو یوې ټولګې ته وایي چې په یوه ځانګړې محدوده کې د پیسوله جریان څخه ډاډ تر لاسه کولو لپاره کارول کېږي. د ورکړو عصري سیستمونه معمولاً په پراخه کچه پر مالوماتي تکنالوجۍ باندې تکیه کوي.
- 39- د ورکړو سیستم چلونکی: یو حقیقي یا حکمي شخص ته وایي چې د ورکړو سیستم ته د چمتو شوو عملیاتي او تخنیکي خدمتونو وړاندې کولو مسؤلیت لري.
- 40- د اداینو د سیستم ګډون کوونکي: هغه مالي مؤسسې دي چې د ورکړو د سیستم د څارنیزې ادانې او عملیاتي ګړنلارو سره سم د اداینو په سیستم کې د ورکړو د عملیاتو د ترسره کولو جواز لري.
- 41- د اداینو د سیستم تنظیم کوونکی: د افغانستان بانک د قانون پر بنسټ دا بانک په هېواد کې د ورکړو سیستم د تنظیمولو مسؤلیت پر غاړه لري.
- 42- کټارونه (په کټار کې): هغه ترتیب ته وایي چې د خطر مدیریت څرګندوي، چې د هغه له امله د لېږد دستوراته د کافي شتمنیو تر پوښښ پورې د تسوېي په حساب کې د انتظار په حال کې پاتې کېږي.
- 43- فوري ناخالصه تسویه: د ناخالصې تسوېي پروسې ته وایي چې د هغه پر بنسټ هره معامله په انفرادي ډول او د فوري او دوامداره عملیاتو له لارې طی مراحل او له څنډ پرته په دوامداره عملیاتو کې تسویه کېږي. لېږدونکي ته د حساب تسویه د
- 38- سیستم پرداخت: شامل یک گروپ مشخص از شرکت کنندگان و مجموعه از هدایات و طرز العمل ها می باشد که برای اطمینان از گردش پول در یک محدوده مشخص مورد استفاده قرار می گیرد. سیستم های مدرن تادیات معمولاً به صورت گسترده، بر تکنالوژی معلوماتی متکی می باشند.
- 39- آپریتر سیستم تادیات: عبارت از شخص حکمی یا حقیقی است که مسئولیت ارائه خدمات عملیاتی و تخنیکی تنظیم شده به سیستم تادیات را بر عهده دارد.
- 40- اشتراک کننده گان سیستم تادیات: عبارت از مؤسسات مالی هستند که مجاز به انجام عملیات پرداخت در سیستم تادیات مطابق با چارچوب نظارتی و طرز العمل های عملیاتی سیستم پرداخت هستند.
- 41- تنظیم کننده سیستم تادیات: طبق قانون د افغانستان بانک این بانک مسئولیت تنظیم سیستم پرداخت در کشور را به عهده دارد.
- 42- صف ها (در صف): عبارت از یک ترتیب می باشد که مدیریت خطر را بیان می کند که به موجب آن دستورات انتقال الی پوشش دارایی کافی در حساب تسویه در حال انتظار قرار می گیرند.
- 43- تسویه ناخالص آنی: عبارت از پروسه تسویه ناخالص است که تحت آن هر معامله بصورت انفرادی و ذریعه عملیات آنی و مداوم طی مراحل و در یک عملیات بلافاصله مستمر تسویه می گردد. تسویه حساب همزمان با ارسال دستور

ورکړې دستور له لیرلو سره په ورته وخت کې هم ترسره کېږي.

44- ترلاسه کوونکی بانک: هغه ګډون کوونکي بانک ته ویل کېږي چې د ورکړې په سیستم کې د ورکړې وروستی دستور ترلاسه کوي. په کریډیټي لېږد کې دا بانک ترلاسه کوونکی او د پور په لېږد کې دا بانک ورکوونکي دی.

45- ترلاسه کوونکی حساب: هغه حساب ته وايي چې د ورکړې دستور هغه ته لیرل کېږي. د دې حساب په کریډیټي لېږد کې، د ترلاسه کوونکی حساب او د ډیټ په لېږد کې د ورکړې یا تادیه کوونکي حساب دی.

46- د تسویه حساب: هغه حساب ته وايي چې د حساب د تسویه کوونکي مؤسسي لخوا اداره کېږي او د حساب د وروستي تسويي د اسانتیا لپاره کارول کېږي. سوداګریز حسابونه د تسویه یي حسابونو له ډلې څخه دي.

47- د تسويي استازی: د تسويي استازی هغه مؤسسي ته وايي چې د ټولو ګډون کوونکو په استازیتوب د حساب وروستی تسویه پیلوي.

48- د تسويي مؤسسه: د ګډون کوونکو ترمنځ د تسويي حساب منځګړي ادارې یا نهاد ته وايي چې وروستی تسویه د تسويي مؤسسي په دفترنو کې د لېږد (حساب درجولو) له لارې ترسره کېږي.

49- سیستماتیک خطر: هغه خطر ته ویل کېږي چې د بانکونو ترمنځ د پیسو د لېږد په سیستم کې د یو ګډون کوونکي د

پرداخت به انتقال گیرنده صورت می گیرد.

44- بانک دریافت کننده: عبارت از بانک اشتراک کننده است که آخرین دستور پرداخت را در یک سیستم پرداخت دریافت می کند. در انتقال کريدتي این بانک گیرنده، و در انتقال بدهی این بانک پرداخت کننده است.

45- حساب دریافتی: عبارت از حساب مقصد است که دستور پرداخت به آن ارسال می شود. در انتقال کريدتي این حساب، حساب گیرنده بوده و در انتقال ديبيتي این حساب، حساب پرداخت کننده است.

46- حساب تسويه: عبارت از حسابی است که توسط مؤسسه تسويه کننده حساب اداره می شود و برای تسهيل تسويه نهايي حساب استفاده می شود. حساب های تجاری (Business) از جمله حساب های تسويه یی می باشند.

47- نماینده تسويه: نماینده تسويه حساب عبارت از مؤسسه است که تسويه نهايي حساب را از طرف همه شرکت کنندگان آغاز می کند.

48- مؤسسه تسويه: عبارت از مؤسسه تسويه حساب نهاد میانجی بین شرکت کنندگان است. تسويه نهايي با انتقالات (درج حساب) در دفاتر مؤسسه تسويه حساب انجام می شود.

49- خطر سیستمی: به آن خطر گفته می شود که عدم انجام تعهدات یکی از شرکت کنندگان در سیستم انتقال وجوه

مكلفيتونو/ژمنو نه پوره كول د دې لامل
كيري چي نور گدون كوونكي په ټاكل شوي
نېټه خپل مسوليتونه پوره نه كړي.

د تطبيق ساحه

څلورمه ماده:

د داخلي وركړو د عملياتو مقرر د افغانستان
بانك په قانون كي د انتقالي فرمايشونو په تراو د
درج شوو حكمونو پر بنسټ سم اجراء كيږي. د
واك ساحه چي د افغانستان بانك په قانون كي
تشرېح شوې ده، د افغانستان بانك د داخلي او
نړيوالو وركړو د سيستمونو د تنظيموونكي په
توكه ټاكي. د افغانستان بانك د دې مقرر د
داسي نورو مقرر د حكمونو له لاري كولای شي
خپل مقرراتي واك د اداينو د سيستم په ساحه كي
پلي او عملي كړي.

اسعار

پنځمه ماده:

(1) افغانی په افغانستان كي قانوني پيسي دي.
(2) د بانکونو ترمنځ د اداينو د سيستم له لاري
ورکړي/ ادايني چي د افغانستان بانک لخوا
داره كيږي، په افغانیو يا امريکايي ډالرو
ترسره كيږي.

(3) ورکړې کېدای شي له نافذه قوانينو سره سم
په نورو اسعارو هم ترسره شي.

دويم څپرکی

دندي او مسوليتونه

د افغانستان بانک مسوليتونه

شپږمه ماده:

(1) د وركړو په عملياتو كي د افغانستان بانک
لاندې مسوليتونه لري:

بين البانكي باعث می شود تا ساير
شرکت کنندگان نتوانند در زمان سررسيد به
تعهدات خویش عمل کنند.

ساحه تطبيق

ماده چهارم:

مقرر د عمليات پرداخت داخلی در مطابقت با احكام
نافذ بر فرمايشات انتقالی مندرج در قانون د
افغانستان بانک اجرا می گردد. حدود صلاحيت كه
در قانون د افغانستان بانک توضيح گرديده
است، د افغانستان بانک را منحيث تنظيم كننده
سيستم های تاديه داخلی و بين المللی مقرر می
نمايد. د افغانستان بانک بواسطه احكام اين مقرر
و ساير مقررات می تواند صلاحيت مقرراتی
خویش را در ساحه سيستم تاديّات تطبيق و
عملي نمايد.

اسعار

ماده پنجم:

(1) افغانی پول قانونی در افغانستان است.
(2) پرداخت ها از طريق سيستم تاديّات بين
البانکی كه توسط د افغانستان بانک اداره می
گردد، به افغانی يا دالر امريکايی صورت می
گيرد.

(3) پرداخت ها ممکن است مطابق با قوانين نافذه
اجرا به ارزهای ديگر انجام شود.

فصل دوم

وظايف و مسوليت ها

مسوليت های د افغانستان بانک

ماده ششم:

(1) مسوليت های د افغانستان بانک در عمليات
پرداخت قرار ذيل می باشد:

- 1- د افغانستان بانک د بانکونو ترمنځ د اداینیز سیستم د تسویي استازی او تسویه یي اداره ده. همدا ډول د افغانستان بانک د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې یو ګډون کوونکي دی.
- 2- د افغانستان بانک د دایمي اسانتیاوو له مقرري سره سم د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې ګډون کوونکو ته تضمین شوي سیالیت د اسانتیاوو په برابرولو سره د افغانستان بانک قانون له 86 مادې سره سم د پور ورکوونکي د وروستی حل لارې په توګه عمل کوي.
- (2) د افغانستان بانک لاندې دندې او کړنې ترسره کوي:
 - 1- په افغانستان کې د ورکړو ټولو سیستمونو لپاره د قانوني او څارنیزې اداني چمتو کول.
 - 2- د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې د اړخونو او ګډون کوونکو د ورکړو عملیاتو د حسابونو پرانېستل او بندول او د جلا مقررو پر بنسټ د حسابونو د ثبت ساتل.
 - 3- د بانکونو ترمنځ د اداینو (ورکړو) طي مراحل او د بانکونو ترمنځ د تسویي ترسره کول.
 - 4- د بانکونو ترمنځ د اداینو د سیستم په حسابونو کې د پیسو لېږد ثبتول او له هغه سره سم د بیلانس نوي کول.
 - 5- د خپلو پېرېدونکو (بانکونو، د افغانستان دولت، نړیوالو مالي موسسو او مرستندویو سازمانونو) په استازیتوب د اداینو/ورکړو د عملیاتو ترسره کول او د بانکونو ترمنځ د
- 1- د افغانستان بانک مجري، نماینده تسویه و نهاد تسویوی سیستم تادیات بین البانکی است. د افغانستان بانک همچنان یکی از شرکت کنندگان در سیستم تادیات بین البانکی می باشد.
- 2- د افغانستان بانک با اعطای تسهیلات نقدینګی تضمین شده به شرکت کنندگان در سیستم تادیات بین البانکی مطابق با مقرره تسهیلات دائمی، بعنوان آخرین راه حل قرض دهنده طبق ماده 86 قانون د افغانستان بانک عمل می کند.
- (2) د افغانستان بانک عملکرد های ذیل را انجام می دهد:
 - 1- فراهم نمودن چارچوب قانونی و نظارتی برای تمام سیستم های پرداخت در افغانستان.
 - 2- افتتاح و بسته نمودن حساب های عملیات پرداخت طرفین و شرکت کنندگان در سیستم تادیات بین البانکی و نگهداری ثبت حساب ه طبق مقررات جداگانه.
 - 3- طی مراحل پرداخت (تادیات) های بین البانکی و انجام تسویه بین البانکی.
 - 4- ثبت انتقال وجوه در حسابات سیستم تادیات بین البانکی و تجدید بیلانس ها طبق آن.
 - 5- انجام عملیات پرداخت را به نمایندگی از مشتریان خود (بانک ها، دولت افغانستان، مؤسسات مالی بین المللی و سازمان های کمک کننده) انجام و

نگهداري حساب های عملیات سیستم تادیات
بین البانکی.

6- انجام تعهدات مالی در قبال طلبکاران خود در
تاریخ سررسید آن.

7- حل به موقع هرگونه مغایرت، خطاها،
حذفیات و استثنائات و سیستم های کافی برای
شناسایی چنین رویداد ها را در اختیار
دارد.

8- تطبیق، اجرا و نگهداری سیستم های
تکنالوژی معلوماتی مورد ضرورت برای
پیشتیبانی از سیستم تادیات بین البانکی، و
همچنین خدمات بانکی/پرداخت برای
مشتریان خود.

9- نظارت از وضعیت سیالیت اشتراک کننده
گان و فراهم نمودن تسهیلات سیالیت یکروزه
و شبانه تحت شرایط تنظیم شده برای اشتراک
کنندگان.

10- توزیع وجوه نقدی مرکزی در سیستم
بانکی.

11- تعیین فیس ها و تعرفه ها که اشتراک
کننده گان موظف به پرداخت هزینه
بابت استفاده از سیستم تادیات بین البانکی
است.

12- ارائه آمار ترافیک پرداخت.

13- شرکت در کمیته ها و سازمان های بین المللی
و چند ملیتی مرتبط با سیستم های
پرداخت.

14- تعامل در توسعه تعاونی و بهبود سیستم های
پرداخت و ارائه خدمات جدید پرداخت با
بانک ها.

ادینو سیستم د عملیاتی حسابونو ترسره کول
او ساتل.

6- په ټاکلي نېټه د خپل پور ورکونکو پر وړاندې
د مالي مکلفیتونه ترسره کول.

7- په وخت سره د هر ډول توپیرونو، تېروتنو،
نیمګړتیاوو او استثنائو حلول او داسې
پېښو د پېژندلو لپاره د کافي سیستمونو په
واک کې درلودل.

8- د بانکونو ترمنځ د ادینو سیستم د ملاتړ لپاره
د اړتیا وړ مالوماتي تکنالوژی د سیستمونو
پلي کول، ترسره کول او ساتل او همدارنګه
د خپلو پیرېدونکو لپاره د بانکي/ ادینو د
خدمتونو ترسره کول.

9- د ګډون کوونکو (مشتریانو) د سیالیت
وضعیت څارل او د پیرېدونکو لپاره د ټاکل
شوو شرایطو لاندې د سیالیت د یو ورځني
او شپني اسانتیاوو برابرول.

10- په بانکي سیستم کې د مرکزي نغدو پیسو
وېش.

11- د هغو فیسونو او تعرفو ټاکل چې ګډون
کوونکو (مشتریان) اړ دي، څو د بانکونو
ترمنځ د ادینو سیستم د کارولو له کبله یې
تادیه کړي.

12- د ادینو د ترافیکي شمېرو وړاندې کول.

13- د ادینو د سیستمونو اړوند په نړیوالو او
څو مليتي کمېټو او سازمانونو کې ګډون
کول.

14- له بانکونو سره د همکارۍ په پراختیا، د
ادینو سیستمونو ښه کولو او د ادینو نوي
خدمتونو په وړاندې کولو کې د تعامل
درلودل.

15- له مقرراتو سره سم د نور کړنو ترسره کول.

د ادینو په عملیاتو کې د بانکونو مسؤلیتونه

اوومه ماده:

بانکونه د ادینو په عملیاتو کې لاندې مسؤلیتونه لري:

1- بانکونه په خپلو دفترنو او مرستندویه سیستمونو کې د پېرېدونکو حسابونه پرانيزي او ساتي، د معاملو کره ریکارډونه ساتي او د اړوندو قانوني واکونو، معیارونو او کړنلارو سره سم مالي صورت حسابونه جوړوي.

2- د خپلو پېرېدونکو لپاره د نغدي او غیر نغدي ادینو ترسره کول.

3- بانکونه د افغانستان بانک ته د بانکونو دننه ورکړی یوازي په هغه صورت کې لېږدي چې لږ تر لږه افغانستان بانک لخوا د بانکونو ترمنځ د ادینو په سیستم کې له ورکړې څخه یو اغېزمن حساب رامنځته شوی وي.

4- بانکونه اړ دي څو خپل مالي مکلفیتونه په ټاکل شوې نېټه کې بشپړ کړي.

5- بانکونه اړ دي، څو د نغدي ادینو د عملیاتو د ملاتړ لپاره د خزانه داری کړنې ترسره کړي.

6- بانکونه اړ دي څو هر څو ډول توپيرونه، تېروتنې، نیمګړتیاوې او استثنایي په وخت سره حل کړي او د داسې پېښو د پېژندلو لپاره کافي سیستمونه ولري.

15- انجام فعالیت های دیگر طبق مقررات.

مسئولیت های بانکها در عملیات پرداخت

ماده هفتم:

بانک ها در عملیات پرداخت دارای مسئولیت های ذیل می باشد:

1- بانک ها حساب های مشتریان را در دفاتر و سیستم های پشتیبان خود باز و نگهداری می کنند، سوابق معاملاتی دقیق را نگهداری می کنند و صورت های مالی را مطابق با اختیارات قانونی، استانداردها و رویه های مربوطه را تهیه می کنند.

2- اجرا تادیات نقدی و غیر نقدی برای مشتریان خویش.

3- بانک ها فقط در صورتی پرداخت های درون بانکی را به د افغانستان بانک ارسال می کنند که حد اقل یکی از حساب های متأثر از پرداخت در سیستم تادیات بین البانکی توسط د افغانستان بانک واقع شده باشد.

4- بانکها مکلف اند در موعد مقرر (سررسید) به تعهدات مالی خود عمل کنند.

5- بانک ها مکلف اند برای پشتیبانی از عملیات پرداخت نقدی فعالیت های خزانه داری را انجام دهند.

6- بانک ها مکلف اند هرگونه مغایرت، خطاها، حذفیات و استثنائات را به موقع حل می کنند و سیستم های کافی برای شناسایی چنین رویداد ها را دارند.

7- د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې ګډون کوونکو اړ دي چې د دې سیستمونو مقررات او عملیاتي کرنلارې په پام کې ونیسي.

د دوه اړخیز منځګړیتوب ترتیبات (راتلونکي)

بیاکتنه

اټمه ماده:

(1) اوس مهال، معاملي په ناخالصه توګه تسویه کېږي.

(2) یو بانک کولای شي له بل بانک سره د دوه اړخیزې نمایندګۍ تړون لاسلیک کړي، خو په خپل استازیتوب د اداینو عملیات د افغانستان بانک تر مشروطې څارنې لاندې ترسره کړي.

(3) هرکله چې یو بانک د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم ته د لاسرسۍ په موخه له ګډون کوونکي سره داسې ترتیب جوړ کړي، ګډون کوونکي د دې ترتیب په پایله کې د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې د داخل شوي هر عمل یا قصور مسؤل دی، که چېرې د اصلي بانک لخوا ترسره شوی وي یا د عامل بانک لخوا بشپړ مسؤلیت لري.

(4) د اصلي بانک او د هغه د پیرېدونکي ترمنځ د بانک ژمنې به اغېزې دي.

څو اړخیزې طرحې او د درېیم شخص د منځګړیتوب ترتیبات (راتلونکي بیاکتنه)

نهمه ماده:

(1) بانکونه بنایي څو اړخیزې طرحې (لکه د مستقیم ډیپټ / کریدیت طرحه) جوړه کړي او کېدای شي د اداینو د پروسس مسؤلیتونه د یو درېیم شخص عامل (لکه د تصفیې دفتر یا د تخنیکي خدمتونو وړاندې کوونکي یا د

7- شرکت کنندگان در سیستم تادیات بین البانکی موظف به رعایت مقررات و طرز العمل های عملیاتی این سیستم ها هستند.

ترتیبات وساطت دو جانبه (بررسی)

آینده

ماده هشتم:

(1) در حال حاضر معاملات بطور ناخالص تسویه می شود.

(2) یک بانک می تواند یک قرارداد نمایندگی دوجانبه با بانک دیگری برای انجام عملیات پرداخت از طرف خود، مشروط به نظارت توسط د افغانستان بانک را منعقد کند.

(3) هر گاه یک بانک غرض دسترسی به سیستم تادیات بین البانکی چنین ترتیبی را با یک اشتراک کننده ایجاد می کند، شرکت کننده در قبال هر اقدام یا کوتاهی وارد شده به سیستم تادیات بین البانکی ناشی از این ترتیب نمایندگی اعم از اینکه توسط بانک اصلی یا بانک عامل ایجاد شده باشد، مسئولیت کامل دارد.

(4) تعهدات بانکی بین بانک اصلی و مشتری آن بی تأثیر است.

طرح های چند جانبه و تنظیمات وساطت شخص ثالث (بررسی آینده)

ماده نهم:

(1) بانک ها ممکن است طرح های چند جانبه (مانند دبت مستقیم / طرح کریدت) را ایجاد کنند و ممکن است مسئولیت های عملیات پرداخت را به یک عامل شخص ثالث (مانند دفتر تصفیه یا فراهم کننده خدمات تخنیکي یا

پلاستيکي کارت د پروسس کولو مرکز او داسې نورو ته سپارلی شي.

(2) د افغانستان بانک د دې ټولو طرحو او نمایندګيو د څارنې مسوولیت په غاړه لري. د افغانستان بانک اړ دی چې لومړی داد تر لاسه کړي چې د دوی تاسیس او عملیات د یو معتبر قانوني بنسټ (په تړون یا نورو مواردو کې) ولري او یا د دوی د ادینو سیستمونه د اصلي خطرونو د کمولو لپاره له معیارونو او تر ټولو ښو طریقو سره مطابقت درلودلای وي.

(3) د افغانستان بانک ښایي په مستقیم ډول په داسې پلانونو او ترتیباتو کې (لکه د اجراء کوونکي، د تسویي استازي، د حساب د تسویي مؤسسه، گډون کوونکي او داسې نورو) کې ښکېل وي.

د داخلي ادیني نور سیستمونه

لسمه ماده:

د پست اداره کولای شي د دې مقرري او د پستي اداري مقرراتو سره سم د ادینو یا ورکړو خدمتونه وړاندې کړي، خو سپارنې یا د پیرېدونکو لپاره حساب نشي خلاصولی او په افغانستان بانک کې د تسویي حساب نه لري. که د پستي اداره د دې ډول خدماتو لپاره کارول کيږي، اړینه ده د افغانستان بانک تر څارنې لاندې د بانک د استازولۍ یا څانګې له لارې ترسره شي.

مرکز روند کارت های پلاستيکی و غیره) واگذار کنند.

(2) د افغانستان بانک مسوولیت نظارت بر تمام این طرح ها و نمایندګی ها را بر عهده دارد. د افغانستان بانک مکلف است در قدم نخست حصول اطمینان نماید که تاسیس و عملیات آنها دارای یک مبنای قانونی معتبر (در قرارداد یا موارد دیگر) باشد و یا استاندارد ها و بهترین شیوه ها برای کاهش خطرات ذاتی سیستم های پرداخت مطابقت داشته باشد.

(3) د افغانستان بانک ممکن است در چنین طرح ها و ترتیبات (مانند مجری، نماینده تسویه حساب، مؤسسه تسویه حساب، شرکت کننده و غیره) مستقیماً ډیډخل باشد.

سایر سیستم های تادیه داخلی

ماده دهم:

اداره پست می تواند خدمات پرداخت را طبق مقررہ تنظیم شده هذا و مقررات اداره پست ارائه دهد، اما سپرده گذاری یا برای مشتریان حساب باز کرده نمی تواند و حساب تسویوی در د افغانستان بانک ندارد. در صورتیکه اداره پست برای این نوع خدمات استفاده می شود، لازم است از طریق نمایندګی یک بانک تحت نظارت د افغانستان بانک صورت گیرد.

درېم څپرکی

د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم

د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې ګډون

کوونکي

یوولسمه ماده:

د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم د مالوماتي ټکنالوژۍ د یو واحد پروګرام په اډانه کې چې د اړیکو یو پراخه شبکه ده چې ګډون کوونکي/پیرېدونکي د افغانستان بانک سره نښلوي. بانکونه او د افغانستان بانک د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې اصلي ګډون کوونکي دي. نوري تنظیم شوي مالي مؤسسي د افغانستان بانک په مصلحت د ګډون کوونکو په توګه منل کېدای شي. د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې د بانکونو ګډون لازمي نه دي. په دې تړاو اړینه ده چې لاندې ټکي په پام کې ونیول شي:

- 1- د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم یوازې د بانکونو ترمنځ د ورکړو سیستم دی چې د افغانستان بانک د پیسو د حساب تسویه کوي.
- 2- هغه بانک چې غواړي د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم د نمایندګۍ له خدمتونو څخه کار واخلي، اړ دی چې د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې ګډون ولري او (په دې بنسټ سوداګریز حسابونه او د سوداګریزو حسابونو تسویه ترسره کړي) یا ګډون کوونکي د خپل استازي په توګه ژمن کړي.
- 3- د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې د ګډون کوونکي معیارونه په لاندې ډول دي:
- د ورکړې د عملیاتو د ترسره کولو لپاره د افغانستان بانک لخوا اړین جواز ولري.

فصل سوم

سیستم تادیات بین البانکي

اشتراک کننده گان در سیستم تادیات بین

البانکي

ماده یازدهم:

سیستم تادیات بین البانکي در چارچوب یک برنامه واحد تکنالوژي معلوماتي که شامل یک شبکه ارتباطی گسترده است که اشتراک کننده گان را به د افغانستان بانک متصل می سازد. بانک ها و د افغانستان بانک اشتراک کننده گان اصلی در سیستم تادیات بین البانکي می باشند. سایر موسسات مالی تنظیم شده ممکن است به صلاح دید د افغانستان بانک به عنوان شرکت کننده پذیرفته می شوند. اشتراک بانکها در سیستم تادیات بین البانکي اجباری نیست. در این مورد لازم است نکات ذیل در نظر گرفته شود:

- 1- سیستم تادیات بین البانکي تنها سیستم پرداخت بین البانکي است که تسویه حساب پول د افغانستان بانک (وجه) را فراهم می کند.
- 2- یک بانکی که مایل به استفاده از خدمات نمایندګی سیستم تادیات بین البانکي است، مکلف است در سیستم تادیات بین البانکي مشارکت داشته باشد و (بر این اساس حساب های تجاری و تسویه حساب های تجاری را انجام دهد)، و یا مشارکت کننده را به عنوان نماینده خود متعهد کند.
- 3- معیارهای شرکت کننده در سیستم تادیات بین البانکي به شرح ذیل است:
- برای انجام عملیات پرداخت دارای مجوز لازم از سوی د افغانستان بانک باشد.

- د جواز لرونکو او بانکي څارنې له مراجعو سره په ښه وضعیت کې وي.
- د تسويي حساب ساتل او په د افغانستان بانک کې د سوداگريز حساب ملاتړ.
- د افغانستان بانک لخوا د ټاکل شوي تخنیکي، عملياتي او مدیریتي معیارونو په پام کې نیول.
- د افغانستان بانک لخوا تصویب شوي د غړیتوب د حق او تعرفو ورکړه.
- در نزد مراجع مجوز و نظارت بانکي از وضعیت خوبی برخوردار باشد.
- حفظ یک حساب تسويی و پیشتیبانی از حساب تجارتي در د افغانستان بانک.
- رعایت معیارات تخنیکي، عملياتي و مدیریتي تعیین شده توسط د افغانستان بانک.
- پرداخت حق العضویت و تعرفه های تصویب شده توسط د افغانستان بانک.

د ورکړو د عملياتو حسابونه (د بانکونو ترمنځ د

اداینو سیستم)

دولسمه ماده:

ماده دوازدېم:

- (1) د گډون کوونکو او لورو ترمنځ ورکړي د بانکونو ترمنځ د اداینې په سیستم کې حساب لرونکو ته د ورکړو عملياتي حسابونو له لارې لېږل کېږي. هغه حسابونه چې د حسابونو د یو واحد چارټ لاندې برخو کې تنظیم شوي دي.
- (2) د افغانستان بانک د اداینو عملياتي حسابونه د گډون کوونکو (سوداگريزو حسابونو او د تسويي حسابونو) او د لورو لپاره د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې عملياتي حسابونه پراښي.
- (3) هغه حسابونه چې د بانکونو په ملاتړو بانکي سیستمونو کې ساتل کېږي (لکه جاري حسابونه) د بانکونو ترمنځ د اداینو عملياتو لپاره هم کارول کېدای شي. دا کار د اړوندو گډون کوونکو د سوداگريزو حسابونو له لارې د دې ډول ورکړو په لارښوونې سره ترسره کېږي او گډون کوونکي اړتیا لري څو دا ترلاسه کړي چې دا ډول ورکړې په سمه
- (1) پرداخت ها بین شرکت کنندگان و طرف ها دارای حساب در سیستم تادیات بین البانکی، از طریق حساب های عملیات پرداخت ارسال می شود. حساب ها، که در بخش هایی تحت یک چارت حسابات واحد سازماندهی شده اند.
- (2) د افغانستان بانک حساب های عملیات پرداخت را برای شرکت کنندگان (حساب های تجاری و حساب های تسویه حساب) و برای طرفین حساب های سیستم تادیات بین البانکی افتتاح می کند.
- (3) حسابات که در سیستم های پیشتیبان بانکها نگهداری می شوند (مانند حسابات جاری) نیز ممکن است برای عملیات پرداخت بین البانکی مورد استفاده قرار گیرند. این امر با هدایت چنین پرداخت هایی از طریق حسابات تجاری شرکت کنندگان مربوطه، و الزام شرکت کنندگان برای اطمینان از ارسال درست این پرداخت

توګه د ګټه اخیستونکي یا ادا کوونکي اداینو حسابونو ته لیږل شوي دي.

د یو ګډون کوونکي سوداګریز حساب (د کارونې

په صورت کې)

دیارلسمه ماده:

(1) یو بانک نه شي کولای په د افغانستان بانک کې په مجازو اسعارو (افغانی، ډالر یا نورو اسعارو) کې له یو څخه ډیر سوداګریز حسابونه ولري.

(2) سوداګریز حساب د فوري او له خنډ پرته د ناخالصې تسويې د پروسې په کارولو سره د بانکونو ترمنځ د ورکړو لپاره په د افغانستان بانک کې د پیسو وروستۍ تسويې لپاره کارول کېږي.

(3) اوس مهال د افغانستان بانک کې هېڅ ډول سوداګریز حسابونه (معاملې) نشته، خو سوداګریز حسابونه (معاملې) د تسويې حساب ته له ورته مخکې د ورځنیو معاملو لپاره وروسته پرانیستل کېدای شي.

د ګډون کوونکي تصفیوي حساب

څوارلسمه ماده:

(1) د افغانستان بانک به د ګډون کوونکو لپاره په هر ډول مجازو اسعارو (افغانی، امریکایي ډالر یا داسې نورو اسعارو) کې د تسويې یو واحد حساب پرانيزي.

(2) دا حساب په RTGS کې د طی مراحل شوو ورکړو لپاره د DAB Money په حساب کې د ورځې په اوږدو کې د نهایی کولو لپاره کارول کېږي. دا کار په هره شیبه کې د تسويې حساب کې د یوې ټاکلې اندازې سیالیت ثبتولو سره ترسره کېږي چې د وروستي تسويې د

ها به حسابات پرداخت ذینفع یا گیرنده انجام می شود.

حساب تجاری یک اشتراک کننده (در صورت

استفاده)

ماده سیزدهم:

(1) یک بانک نمیتواند بیش از یک حساب تجاری به هر ارز مجاز (افغانی یا ډالر و یا سایر اسعار) در د افغانستان بانک داشته باشد.

(2) حساب تجاری برای انجام تسویه نهایی در پول د افغانستان بانک برای پرداخت های بین البانکی با استفاده از طی مراحل تسویه ناخالص آنی و بلادرنگ استفاده می شود.

(3) در حال حاضر هیچ حساب تجاری (معامله) در د افغانستان بانک وجود ندارد، اما حسابات تجاری (معامله) ممکن است در تاریخ بعدی برای معاملات روزانه قبل از اقدام به حساب تسویه حساب افتتاح شود.

حساب تصفیوي اشتراک کننده

ماده چهاردهم:

(1) د افغانستان بانک یک حساب واحد تسويوي را برای شرکت کنندگان در هر ارز مجاز (افغانی یا ډالر امریکایي یا سایر ارز ها) افتتاح می نماید.

(2) این حساب برای ارائه نهایی شدن پرداخت های طی مراحل شده در جریان روز در حساب DAB Money در آر تی جی ایس RTGS استفاده می شود. این امر با ثبت مقدار خاصی از نقدینگی در حساب تسویه در هر لحظه از زمان که به طور غیر قابل

ورځي پای ته رسېدو پورې د گډون کوونکي په سوداګریز حساب کې په نه راګرځېدونکي ډول تخصیص شوی (بند شوی) دی.

د حساب د تسويي کتار (صف)

پنځلسمه ماده:

د تسويي حساب د کتار میکانیزم لري چې د تسويي په حساب کې د سیالیت اړوند ادینې په لنډ مهاله توګه ساتي ترڅو چې د تصفيي په حساب کې سیالیت شتون ولري.

د بانکونو ترمنځ ادینو سیستم د پیرېدونکو د

ادینو پیل

شپاړسمه ماده:

(1) یو لوری منځګړي گډون کوونکي ته لارښوونه او اجازه ورکوي څو گډون کوونکي ته د کریډیټ د لېږد ورکړو د امرونو په لېږلو سره، یا یو پیلونکي ته اجازه ورکوي چې د بانکونو ترمنځ د ادینو سیستم حساب پر وړاندې د دبیټ لېږد پیل او د بانکونو ترمنځ د ادینو سیستم له حساب څخه اړوندې ورکړې ترسره کړي.

(2) د لارښوونو څخه په پیلونکي مجوز پېرېدونکي، گډون کوونکي د عملیاتي کړنلارو سره سم د ورکړو په حکم باندې رسمي او منطقي کنټرولونه تنظیموي او د بانکي ادینو سیستم مرکزي طی مراحلو په اوږدو کې د پلټ فارم سره د نېلونکي ترمینل له لارې دې سیستم ته ادینه لېږدوي.

(3) ادینې د نورو میتودونو او نورو وسیلو په کارولو سره لېږل کېدای شي لکه (د مستقیم دبیټ بیچ فایل، د کریډیټ لېږد بیچ انتقال او

برگشت در حساب تجاری شرکت کننده تخصیص یافته (مسدود شده) در انتظار پایان روز تسویه نهایی و انجام می شود.

صف تسویه حساب

ماده پانزدهم:

حساب تسویه دارای مکانیزم صف است که امکان نگهداری موقت پرداخت های معطل در انتظار را الی بدسترس بودن نقدینگی در حساب تسویه را دارا می باشد.

آغاز تادیه مشتریان سیستم تادیات بین

البانکی

ماده شانزدهم:

(1) یک طرف به اشتراک کننده واسط دستور می دهد و به آن اجازه می دهد تا با ارسال دستور های پرداخت انتقال کرایت به شرکت کننده، یا با اجازه دادن به یک آغاز کننده برای شروع انتقال دبیټ در برابر حساب سیستم تادیات بین البانکی، پرداخت ها را از حساب سیستم تادیات بین البانکی، مربوطه انجام دهد.

(2) با پیروی از دستورات/مجوز مشتری، شرکت کنندگان کنترول های رسمی و منطقی را بر روی دستور پرداخت طبق رویه های عملیاتی تنظیم می کنند و پرداخت را از طریق ترمینال اتصال به پلت فارم طی مراحل مرکزی سیستم تادیات بین البانکی به این سیستم ارسال می کنند.

(3) پرداخت ها ممکن است با روش های دیگر و با استفاده از وسایل دیگر مانند (فایل دسته یی دبیټ مستقیم، ارسالی دسته یی انتقال کرایت

نور) لکه څرنگه چې په عملیاتي کړنلارو کې اټکل شوي دي، ولېږل شي.

د ورکړې مجوز

اوولسمه ماده:

(1) د کريدیتي لېږد ورکړو په صورت کې چې د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې د یو ګډون کوونکي لخوا پیل کېږي، ګډون کوونکی اړ دی چې د دې ورکړې لپاره د سفارش ورکونکي پیرېدونکي جواز (د ورکړې د حکم یوه کاپي) ترلاسه او ثبت کړي. سیستم ته د اداینې د پیغام لېږل د منځګري ګډون کوونکي لپاره د اداینې د ترسره کولو او د بانکونو ترمنځ د تسويي لپاره د ګډون کوونکي د نقدینه ګی کارولو په څېر دي.

(2) د پیرېدونکي لخوا د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې د کريدیت د ورکړو لېږد د پیل په صورت کې، هغه اړ دی چې د دې ډول ورکړو (د ورکړو د فرمایش نقل) د ترسره کولو پر بنسټ د پیرېدونکي د اجازې سند ترلاسه او له ځانه سره یې وساتي. په سیستم کې د اداینې د پیغام ثبتول د منځګري ګډون کوونکي د اجازې په توګه ګڼل کېږي، خو اداینې ترسره کړي او د بانکونو ترمنځ د تصفيي لپاره د نوموړي له سیالیت څخه ګټه پورته کړي. د ګډون کوونکي جواز (مجوز) د ګډون کوونکي د RTGS په کټار کې د دې ډول اداینو په ترسره کولو سره، تر هغې پورې چې د آنلاین خبرتیا له لارې د ګډون کوونکي لخوا په سمه توګه اجازه ورکړل شوی وي، ترلاسه کېږي. ګډون کوونکی کولای شي چې د خپل واک او خطر په پام کې

و غیره) همانطور که در طرزالعملهای عملیاتی پیش بینی شده است، ارسال شود.

مجوز پرداخت

ماده هفده هم:

(1) در صورت پرداخت های انتقال کريدیتي که در سیستم تادیات بین البانکی توسط یک شرکت کننده آغاز می شود، شرکت کننده موظف است مجوز مشتری سفارش دهنده را برای آن پرداخت (یعنی یک نقل از دستور پرداخت) دریافت و ثبت کند. ارسال پیام پرداخت به سیستم به منزله مجوز اشتراک کننده واسط برای انجام پرداخت و استفاده از نقدینگی شرکت کننده برای تسویه بین البانکی است.

(2) در صورت آغاز انتقال پرداخت کريدیت در سیستم تادیات بین البانکی توسط اشتراک کننده، موصوف مکلف به اخذ و نگهداشت سند اجازه مشتری مبنی بر انجام چنین پرداخت می باشد (نقل فرمایش پرداخت). ثبت پیام تادیه در سیستم به مثابه اجازه اشتراک کننده واسط برای اجرا پرداخت و استفاده از سیالیت موصوف برای تصفیه بین البانکی محسوب می گردد. مجوز شرکت کننده با گذاشتن این پرداخت ها در صف آر، تی، جی، ایس (RTGS) شرکت کننده تا زمانی که به طور مقتضی از طریق اطلاع رسانی آنلاین توسط شرکت کننده مجاز باشد، به دست می آید. شرکت کننده می تواند بنا به صلاحیت و ریسک خود از مجوز خودکار برای دسته های خاصی از پرداخت ها (یعنی

نیولو سره د اغېزناکه کټي د ترلاسه کولو په موخه د ورکړو د ځانگړو کټگوريو (د ټيټ ارزښت اداینو) لپاره خپل سري اجازه وکاروي.

(3) د ډيټ د لېږد په صورت کې، ورکړي د اداینو د پیلوونکي لخوا پیلیري او د اداینو د لارښودونو له مخې وروسته په د افغانستان بانک کې یو شان ځای پر ځای کیږي. دا ډول ورکړي لاهم د منځگړي گډون کوونکي اجازي ته اړتیا لري. د گډون کوونکي جواز د RTGS د گډون کوونکي کتار کې د دې ډول اداینو په ترسره کولو سره ترلاسه کیږي تر هغې پورې چې د آنلاین خبرتیا له لارې د گډون کوونکي لخوا په سمه توګه اجازه ورکړل شي. گډون کوونکي کولای شي چې د خپل واک او خطر په پام کې نیولو سره، د اغېزناکه کټي لپاره د ورکړو ځانگړي کټگوريو (د بیلګې په توګه د ټيټ ارزښت اداینو یا ورکړو) لپاره له خپل سري مجوز څخه کار واخلي.

سیالیت او د پوښښ بیا کتنه

اته لسمه ماده:

(1) په واقعي وخت کې انفرادي ورکړي په (RTGS) سیستم کې د ورکړو د عملیاتو په اړوندو حسابونو کې د شته نغدینه کې پر وړاندې ترسره کیږي.

(2) د سیالیت دویم ځل بیا کتل (د اداء کوونکي بانک د تسويي په حساب کې د سیالیت پر وړاندې) تر هغې پورې چې د لومړي پوښښ بیاکتنه (د اداء کوونکي لخوا د بانکونو ترمنځ د اداینې سیستم په حساب کې د سیالیت پر

پرداخت های کم ارزش) به منظور نفع مؤثر استفاده کند.

(3) در صورت انتقال ديبتي، پرداخت ها توسط آغاز کننده پرداخت شروع می شود و سپس در دستورالعمل های پرداخت یکسان در د افغانستان بانک قرار می گیرد. چنین پرداخت های همچنان نیازمند مجوز شرکت کننده میانی است. مجوز شرکت کننده با گذاشتن این پرداخت ها در صف آر تی جی ایس RTGS شرکت کننده تا زمانی که به طور مقتضی از طریق اطلاع رسانی آنلاین توسط شرکت کننده مجاز باشد، به دست می آید. شرکت کننده می تواند بنا به صلاحیت و ریسک خود از مجوز خودکار برای دسته های خاصی از پرداخت ها (یعنی پرداخت های کم ارزش) به منظور نفع مؤثر استفاده کند.

نقدینگی و بررسی پوشش

ماده هژدهم:

(1) پرداخت های انفرادی در زمان واقعی در (RTGS) در مقابل نقدینگی موجود در حساب های مربوطه عملیات پرداخت انجام می شود.

(2) بررسی دومی از نقدینگی (در برابر نقدینگی در حساب تسویه یی بانک پرداخت کننده) تا زمانی که اولین بررسی پوششی (در برابر نقدینگی در حساب سیستم تادایات بین بانکی طرف

وراندې) په برياليتوب سره بشپړ شوی نه وي،
نه ترسره کيږي.

(3) هغه ادایني چي د ورځي په اوږدو کي د کافي سياليت پوښښ ونلري، د لومړيتوب او لېږلو د وخت په ترتيب سره د FIFO پر بنسټ (لومړی صادره له لومړی واردې څخه) په کټگوري کي د لېږندۍ او د سياليت له چمتو کولو وروسته تسويه کيږي.

(4) بانکونه اړ دي چي د خپل حساب د تسويي کتار وڅاري او په خپل تسويه يي حساب کي کافي سياليت چمتو کړي ترڅو په کتار کي ټولي ادایني د ورځي په اوږدو کي تسويه شي.
(5) د بانکونو ترمنځ هغه ادایني چي د گډون کوونکو لخوا د بانکونو ترمنځ د اداینو په سيستم کي پيلیږي، له ځنډ پرته د بانکونو ترمنځ د اداینو سيستم په ډيبي حساب کي د شته سياليت تر کچي پوري تسويه کيږي او د گډون کوونکي د حساب يا جاري حساب په سياليت باندې هېڅ اغېزه نلري.

له گړېلاک څخه خلاصون

نولسمه ماده:

د افغانستان بانک، د سيستم د اجراء کوونکي په توگه کولای شي د تسويي حساب په کټگوريو کي د خنډونو د پېژندنې او حلولو لپاره تخنیکي او عملياتي لاسوهني اجراء کړي.

د ورځي په پای کي د لېږندۍ شوو اداینو لغوه

کول

شلمه ماده:

(1) هغه ادایني چي د وخت له پای ته رسيدو مخکي د ورکوونکي حساب په کتار کي پاتي

پرداخت کونده) با موفقیت انجام نشود، انجام نمی شود.

(3) پرداخت هایی که در طول روز پوشش نقدینگی کافی وجود ندارد، به ترتیب اولویت و زمان ارسال به اساس FIFO (اولین صادره از اولین وارده) در صف ها طبقه بندی می شوند و پس از تامین نقدینگی تسویه می شوند.

(4) بانک ها موظف اند صف تسويه حساب خود را نظارت کرده و نقدینگی کافی در حساب تسويی خود آماده نمایند تا کلیه پرداخت های موجود در صف در جریان روز تسويه گردد.
(5) پرداخت های درون بانکی که توسط شرکت کنندگان در سيستم تادیات بين البانکی آغاز می شود، بلا فاصله تا سقف نقدینگی موجود در حساب ډيبي سيستم تادیات بين البانکی تسويه می شود و هیچ تأثیری بر نقدینگی در تسويه حساب يا حساب جاری شرکت کننده ندارد.

رهایی گړېلاک

ماده نهمه:

د افغانستان بانک منحيث مجری سيستم ممکن است مداخلات تخنیکي و عملياتي را برای شناسایی و رفع انسداد در صف های حساب تسويه اجراء کند.

لغو پرداخت های صف شده در ختم

روز

ماده بیستم:

(1) پرداخت هایی که در صف حساب طرف پرداخت کننده قبل از اتمام زمان معلق باقی

کیري، له کتار څخه ردیږي او خبرتیاوي په لاندې ډول سره لېږل کیري:

- 1- د کړیدیت د لېږد په صورت کې، ګډون کوونکي ته خبرتیا لېږل کیري.
- 2- د دیت لېږد په صورت کې، هر یو لوری لخوا به اصلي ګډون کوونکي او اصلي پیرېدونکي (که چېرې د دوی حساب د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې وي) ته خبرتیا ورکول کیري.

(2) هغه اداینې چې د یوې کاري ورځې په پای کې د یو ګډون کوونکي د تسوېي حساب په کتار کې پاتې کیري له کتار څخه ردیږي او خبرتیاوي په لاندې شرحې سره لېږل کیري:

- 1- د کړیدیت لېږد په صورت کې، خبرتیا اصلي ګډون کوونکي او اصلي پیرېدونکي حساب لرونکي ته (که چېرې د دوی حساب د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې وي) لېږل کیري.
- 2- د دیت لېږد په صورت کې، خبرتیا د مخکې ټاکل شوي ګډون کوونکي او د اصلي بانک ګډون کوونکي او د اصلي پیرېدونکي حساب ته (چېرې چې دا حساب د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې وي) لېږل کیري.

3- د افغانستان بانک د بانکونو ترمنځ هغه اداینې چې نه تسوېه کیري (د ورځې تر پایه پورې د تسوېي د حساب په کتار کې پاتې کیري) څاري او کېدای شي د عادي یا په لویه کچه د سرغړونکو پر وړاندې بنديزونه وضع کړي.

می مانند، از صف رد می شوند و اطلاعیه ها ذیل ارسال می شوند:

- 1- در صورت انتقال کړیدت، اطلاعیه برای طرف ارسال می شود.
- 2- در صورت انتقال دیت هر یک از طرفین، به شرکت کننده مبدأ و مشتری مبدأ (در صورتی که حساب آنها در سیستم تادیات بین البانکی باشد) اطلاع داده می شود.

(2) پرداخت هایی که در صف حساب تسویه یک شرکت کننده در پایان یک روز کاری معلق باقی می مانند، از صف رد می شوند و اطلاعیه ها به شرح زیر ارسال می گردد:

- 1- در صورت انتقال کړیدت، اطلاعیه به شرکت کننده مبدأ و به دارنده حساب مشتری مبدأ (که این حساب در سیستم تادیات بین البانکی است) ارسال می شود.
- 2- در صورت انتقال دیت، اطلاعیه به شرکت کننده پیش فرض و شرکت کننده بانک مبدأ و دارنده حساب مشتری مبدأ (جایی که این حساب در سیستم تادیات بین البانکی است) ارسال می شود.

3- د افغانستان بانک پرداخت های بین البانکی را که تسویه نمی شوند (یعنی در صف تسویه حساب تا پایان روز باقی می مانند) نظارت می کند و ممکن است تحریم هایی را علیه متخلفان معمولی یا در مقیاس بزرگ اعمال کند.

د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې قطعیت یا

نهایی کول

یو ویشتمه ماده:

1- پیسې (وجه) له خنډ پرته حساب ته له کړیدېت وروسته د راگرځېدو وړ نه دي او په حقیقي وخت کې د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې د ورکړو د عملیاتو حساب د ګټه اخیستونکي (ذینفع) مالک په واک کې ورکول کېږي.

2- په RTGS سیستم کې د اداینو بهیر د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې د طی مراحل شوو کړیدېتې او ددېتې لېږد اداینې تضمینوي چې اداء کوونکي ګډون کوونکي تسویه یي حساب په نه راگرځېدونکي ډول ددېت کېږي، هر کله یا مخکې له دې چې حساب اخیستونکي او ګټه کوونکي حساب کړیدیت شوی دی.

3- د ددېت لېږد کاري بهیر د ددېتې توکو د ګډون کوونکي د تسوېي حساب په کټګورۍ کې ځای په ځای کوي چې د ګډون کوونکي لخوا د اجازې پاتې کېدو لپاره پاتې کېږي، په اغېزناکه توګه د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې د ددېت لېږد د بانکونو ترمنځ د تسوېي موخو لپاره د بانکونو ترمنځ په کړیدیتې لېږد بدلوي.

د افغانستان بانک لخوا چمتو شوي د سیالیت

اسانتیاوی

دوه ویشتمه ماده:

(1) بانکونه کولای شي په د افغانستان بانک کې د هغو اجباري زېرمو له سپارنو څخه چې د سیالیت په موخه ساتل شوي دي، د ورځې په

قطعیت یا نهایی شدن در سیستم تادیات بین

البانکي

ماده بیست ویکم:

1- وجوه بلا فاصله پس از کړیدت به حساب، غیرقابل برگشت بوده و در زمان واقعی در اختیار مالک ذینفع یک حساب عملیات پرداخت در سیستم تادیات بین البانکي قرار می گیرد.

2- جریان پرداخت در سیستم آر تی جی ایس RTGS پرداخت های انتقال کړیدتی و ددیتې طی مراحل شده در سیستم تادیات بین البانکي را تضمین می کند که حساب تسوېي شرکت کننده پرداخت کننده بطور غیر قابل برگشت ددیت می شود هر زمان یا قبلا حساب گیرنده و حساب منتفع کړیدت شده است.

3- جریان کار انتقال ددتی، اقلام ددتی را در صف تسویه حساب شرکت کننده در انتظار توسط اجازه شرکت کننده قرار می دهد و عملاً انتقال دبت در سیستم تادیات بین البانکي را به انتقال کړیدت بین البانکي برای اهداف تسویه بین البانکي تبدیل می کند.

تسهیلات سیالیت فراهم شده توسط د افغانستان

بانک

ماده بیست و دوم:

(1) بانک ها می توانند از سپرده های ذخیره اجباری نگهداری شده در د افغانستان بانک برای تأمین نقدینگی در جریان روز برای

جریان کی د جاري حساب له لاري د حساب تسويي لپاره د اجباري زېرمو له اړوندو مقرراتو سره سم ګټه واخلي.

(2) بانکونه کولای شي چې د سیالیت د مدیریت او اندازه کولو له مقررو سره سم له د افغانستان بانک څخه تضمین شوی اعتبار ترلاسه کړي.

د صورت حسابونه / تصدیقونه

دېرویشتمه ماده:

- 1- د تسويه شويو ورکړو له امله د حساب بدلونونه د ورځي په پای کې د صور حساب په توګه صادرېږي.
- 2- په صورت حساب کې د پرانیستي بیلانس، د انفرادي معاملو مبلغ، د معاملی مراجع او د ورځي د پای بیلانس شامل دي.
- 3- که چېرې د افغانستان بانک د 24 ساعتونو په اوږدو کې د صورت حساب د منځپانګې په اړه د ګډون کوونکي لخوا د نه هوکړې لیکلې خبرتیا ترلاسه نکړي، د افغانستان بانک به په پام کې ونیسي چې ګډون کوونکی د صورت حساب له منځپانګې سره موافق دی.

د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم د عملیاتو لپاره

بانکی حسابداري

څلورویښتمه ماده:

- (1) ګډون کوونکي په هغو حسابونو کې ساتل شوي معاملې او یا بیلانسونه چې منځګړي ګډون کوونکي دي، په خپلو مالي صورت حسابونو کې د دوی سیستمونو کې د راګرې ورکړې او یا بیلانس منعکس کولو سره ثبتوي.

تسويه حساب از طریق حساب جاری، مطابق با مقررات مربوط به ذخایر اجباری برای اهداف سیاست پولی استفاده کنند.

(2) بانک ها می توانند طبق مقررات مدیریت نقدینگی و اندازه گیری، اعتبار ضمانت شده را از د افغانستان بانک دریافت کنند.

صورت های حساب / تصدیق ها

ماده بیست و سوم:

- 1- تغییرات حساب ناشی از پرداخت های تسويه شده در پایان روز به گونه صورت حساب صادر می شود.
- 2- صورت حساب شامل بیلانس افتتاحیه، مبالغ معامله انفرادی، مراجع معامله و بیلانس ختم روز است.
- 3- در صورتیکه د افغانستان بانک در ظرف 24 ساعت اطلاعیه کتبی عدم موافقت را طرف یک شرکت کننده در مورد محتوای صورت حساب دریافت نکند، د افغانستان بانک در نظر خواهد گرفت که شرکت کننده با محتوای صورت حساب موافق است.

حسابداری بانکی برای عملیات سیستم تادیات بین

البانکی

ماده بیست و چهارم:

- (1) اشتراک کنندگان، معاملات و یا بیلانس های نگهداری شده در حسابات را که در صورت حساب های مالی که آنها اشتراک کننده میانجی هستند، با انعکاس معاملات و یا بیلانس های مربوط در سیستم های خود ثبت میکنند.

(2) بانکونه د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم او د دوی د ملاتړي سیستم ترمنځ د مالوماتو پر وخت او سمه تبادله او د دوی په مالي صورت حسابونو کې د شتمنیو او پورونو د سم بنودلو مسؤلیت لري.

د ورکړو بانکي سوابق (مخینه) او د هغه طي

مراحل

پنځه ویشتمه ماده:

د افغانستان بانک په ګډون بانکونه اړ دي څو تر بلې خبرتیا پورې په دوامداره توګه د پلټنې وړ سوابق (د ورکړو دستورونه/د اداینو د جواز ثبوت، صورت حسابونه او داسې نور) وساتي.

د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم کاري ورځ

شپږ ویشتمه ماده:

(1) ګډون کوونکي کولای شي د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم ته د کاري ورځو په اوږدو کې لاسرسی ولري.

(2) "کاري ورځي" د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم په عملیاتي کرنلارو کې ټاکل شوي دي او له جمعي او نورو رخصتیو پرته چې (د کار په قانون کې ترې یادونه شوې ده) د اونۍ ټولې ورځي د کاري ورځو په توګه ګڼل کېږي.

د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم عملیاتي ورځ

اووه ویشتمه ماده:

(1) د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم عملیاتي ورځ د موسم او روژې له میاشتې سره سم، له شنبې څخه تر چهارشنبې پورې بشپړې ورځې او د پنجشنبې نیمه ورځ ده. عملیاتي کرنې په داسې پړاونو کې تنظیمېږي او د سیستم کرنې لاندې بنسټیز عناصر لري:

(2) بانک ها مسئول تبادل به موقع و دقیق مالومات بین سیستم تادیات بین البانکی و سیستم پشتیبان آنها و نمایش مناسب دارایی ها و بدهی ها در صورت حساب های مالی خود هستند.

سوابق بانکي پرداخت ها و طی مراحل

آن

ماده بیست و پنجم:

بانک ها، بشمول د افغانستان بانک، موظف اند تا سوابق قابل بررسی (دستورات پرداخت / اثبات مجوز پرداخت، صورت های حساب و غیره) را تا اطلاع بعدی به طور دائم حفظ کنند.

روز کاري سیستم تادیات بین البانکی

ماده بیست و ششم:

(1) سیستم تادیات بین البانکی در جریان روز های کاری در دسترس شرکت کنندگان است.

(2) "روز های کاری" در طرز العمل های عملیاتی سیستم تادیات بین البانکی تعیین شده است و شامل تمام روز های هفته به جز روز جمعه و سایر رخصتی های که در (قانون کار تذکر به عمل آمده) به عنوان روز های کاری محسوب می شود.

روز عملیاتی سیستم تادیات بین البانکی

ماده بیست و هفتم:

(1) روز عملیاتی سیستم تادیات بین البانکی مطابق با فصل و ماه رمضان روز های کامل شنبه تا چهارشنبه و نیم روز پنجشنبه است. اجراءات عملیاتی در مراحل تنظیم می شوند و از عناصر کلیدی عملکرد سیستم ذیلا تشکیل می

شوند:

- 1- د سیستم پیل.
- 2- د بانک سیالیت د لېږد دستورونو منل.
- 3- د اداینو دستورونو منل.
- 4- د بانکونو ترمنځ اداینو دستورونو د منلو پای ته رسول، د تسویي بهیر درول.
- 5- په کتار (صف) کې د پاتو دستورونو لپاره د سیالیت د تأمینولو پر بنسټ د بانکي دستورونو منل.
- 6- په کتار (صف) کې د پاتو دستورونو لپاره د سیالیت تأمینولو پای.
- 7- د ورځې پای.
- 8- د بلې رسمي ورځې لپاره د صورت حسابونو او خبرتیاو صادرول.
- (2) د نورو هغو پیغامونو لپاره چې د ورکړې د لېږد ښکارندوي نه کوي، د افغانستان بانک د کاري ورځې تر پایه پورې د لاسرسي وړ دی.
- (3) د افغانستان بانک کولای شي په ځانګړو یا له وړاندوینې پرته شرایطو کې کاري ساعتونه زیات کړي.
- (4) که چېرې د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم د کاري ساعتونو غزول د یو یا ډېرو ګډون کوونکو لخوا رامنځته شي، نو دوی ښایي د کاري ساعتونو د غزولو په پایله کې د لګښتونو مسؤل وي.

د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې تېروتنې،

استثناوی او نیمګړتیاوی

اته ویستمه ماده:

- (1) دا شونې ده چې د افغانستان بانک په ګډون (له اړخونو څخه هر یو) او ګډون کوونکي په خپلو بېلابېلو ظرفیتونو کې، د بانکونو ترمنځ

- 1- آغاز سیستم.
- 2- پذیرش دستورات انتقال سیالیت بانک
- 3- پذیرش دستورات پرداخت.
- 4- ختم پذیرش دستورات تادیه بین البانکی، توقف پروسه تسویه.
- 5- قبولی دستورات بانک مبنی بر تامین سیالیت برای دستورات منتظره در صف.
- 6- ختم تامین سیالیت برای دستورات منتظره در صف.
- 7- ختم یوم.
- 8- صدور صورت حساب و اطلاعیه برای روز رسمی بعدی.
- (2) برای سایر پیام هایی که نشان دهنده انتقال پرداخت نیستند، د افغانستان بانک تا پایان روز کاری قابل دسترسی است.
- (3) د افغانستان بانک ممکن است ساعات کاری را در شرایط خاص یا پیش بینی نشده افزایش دهد.
- (4) در صورتیکه تمدید ساعات کاری سیستم تادیات بین البانکی توسط یک یا چند شرکت کننده ایجاد شود، ممکن است آنها مسئول هزینه های ناشی از افزایش ساعات کاری باشند.

استثناوات، استثنائات و حذفیات در سیستم تادیات

بین البانکی

ماده بیست و هشتم:

- (1) این امکان وجود دارد که (هر یک از طرفین) و شرکت کنندگان، از جمله د افغانستان بانک در ظرفیت های مختلف خود، خطاها،

د اداینو په سیستم کې تېروتنې، استثنای او نیمګړتیاوې وارد کړي.

(2) دا موارد بنایي په هر وخت کې له اصلاحي پیغام سره یو ځای د وړیا فارمټ لېږلو سره د معاملي د اصلاح یا د خبرتیا د بېرته راستنېدو لپاره په لاندې ډول اصلاح کېدای شي:

1- د ذیفغ ګډون کوونکي د حساب د تسویوي حساب (د بانکونو ترمنځ د ورکړو په صورت کې) کړیدیت شوی دی.

2- د پیرېدونکي حساب (د بانک دننه ورکړو په صورت کې چې د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم له لارې طی مراحل کيږي)، کړیدیت کيږي.

(3) له دې پېښو څخه وروسته (چې د نه راګرځېدو وړ حساب تسویه جوړوي) د اغېزمنو اړخونو او ګډون کوونکو ترمنځ په مخامخ خبرو اترو سره حل او (په پایله کې د افغانستان بانک د عامل پلاوي په حکم) ترسره کيږي چې د یو نوي (سم شوي) ورکړی په پیل سره بشپړيږي.

(4) ګډون کوونکي اړ دي چې د تېروتنې له رامنځته کېدو سره سم د هغه حل لپاره اقدام وکړي.

(5) ګډون کوونکي د لاندې مواردو په ترسره کولو اړ دي:

1. د ناسمو یا ناڅرګندو ورکړو د ثبتولو لپاره د کنټرولي حساب درلودل.

2. د لومړنیو سندونو د نقل او د مکتوبونو ثبتول او د ترسره شوو خبرو اترو په ګډون د پېژندل شویو تېروتنو، استثنایو او سهوو د دوسيې (فایل) ساتل.

استثناها و حذفیات را در سیستم تادیات بین البانکی وارد کنند.

(2) این موارد ممکن است با ارسال یک فری فارمت با پیام اصلاحی برای اصلاح معامله یا اطلاعیه بازگشت در هر زمان تا به شرح زیر اصلاح شود:

1- حساب تسویوی حساب شرکت کننده ذیفغ (در صورت پرداخت های بین البانکی) کړیدیت شده است.

2- حساب مشتری (در صورت پرداخت های درون بانکی که از طریق سیستم تادیات بین البانکی طی مراحل می شوند) کړیدیت شده است.

(3) پس از این رویداد ها (که تسویه حساب غیرقابل برگشت را تشکیل می دهند) حل و فصل با مذاکره مستقیم بین طرف های متاثر و شرکت کنندگان (در نهایت با دستور هیئت عامل د افغانستان بانک) انجام می شود که با شروع یک پرداخت جدید (تصحیح) و تکمیل می گردد.

(4) اشتراک کننده گان مکلف اند به مجرد آگاهی از بروز اشتباه، به رفع آن اقدام نمایند.

(5) اشتراک کننده به انجام موارد ذیلا مکلف است:

1- یک حساب کنترولی برای ثبت پرداخت های غیر صحیح یا پرداخت های مبهم داشته باشند.

2- دوسیة اشتباهات، استثنائات و سهویات تشخیص شده بشمول نقل اسناد اولیه و ثبت مکاتبات و مذاکرات انجام گرفته را حفظ نمایند.

3. د افغانستان بانک او مقابل لوري گډون کوونکی ته سمدلاسه خبر ورکړي او د هغه سندونو کاپي وړاندې کړي چې کیدای شي د ستونزې د حل لپاره اړین وي.

4. د حل لپاره د چټک تعقیب ترسره کول.

5. د غلطۍ حل په فایل کې ثبت یا حذف کړي.

د افغانستان بانک د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې د اجراء کوونکي او تصفیوي استازي په توګه

نهه ویستمه ماده:

د افغانستان بانک د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې د اجراء کوونکي او تصفیوي استازي په توګه د سندونو ساتلو او د لاندې پیژندل شویو تېروتنو او غلطیو د حلولو دنده په غاړه لري:

1. د یو لوري لخوا معرفي شوي تېروتنې او نیمګړتیاوې (د حساب لروونکي په ګډون چې کېدای شي خپل حساب ته آنلاین لاسرسی ولري) په مستقیم ډول د یو لوري او منځګړي ګډون کوونکي ترمنځ حلېږي. منځګړي ګډون کوونکی د هغو تېروتنو بشپړ مسئولیت په غاړه لري چې کېدای شي د خپل پېرېدونکي لخوا د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم ته د بانکونو ترمنځ د هر ډول پوراینو په تړاو رامنځته شي.

2. د یو ګډون کوونکي لخوا د بانکونو ترمنځ تسويي لپاره د ورکړې اجازه د بانکونو ترمنځ د اداینو د سیستم له څارنیز پلوه، (د پیل پېښه) ګڼل کېږي او ګډون کوونکی د هر ډول مجازې ورکړې پر وړاندې بشپړ مسؤل دی چې پر وخت د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم ته لېږل کېږي.

3. د افغانستان بانک و شرکت کوننده طرف مقابل را فوراً اطلاع و کاپی های از اسنادی را که ممکن است برای حل مشکل لازم باشند ارائه دهند.

4. دنبال نمودن سریع جهت حل و فصل

5. ثبت حل و فصل خطا یا حذف در فایل.

د افغانستان بانک منحیت مجری و نماینده تصفیوی در سیستم تادیات بین البانکی

ماده بیست و نهم:

د افغانستان بانک منحیت مجری و نماینده تصفیوی در سیستم تادیات بین البانکی، از نگهداشت اسناد و حل و فصل اشتباهات و سهویات تشخیص شده آتی، مکلفیت دارد:

1. خطاها و حذفیات معرفی شده توسط یک طرف (از جمله دارندگان حساب که ممکن است دسترسی آنلاین به حساب خود داشته باشند) مستقیماً بین طرف و شرکت کننده میانجی حل می شود. اشتراک کننده میانجی مسئولیت کامل اشتباهاتی را که ممکن است توسط مشتری خود به سیستم تادیات بین البانکی در رابطه با هر گونه بدهی بین البانکی ایجاد شود، بر عهده دارد.

2. مجوز پرداخت برای تسویه بین البانکی توسط یک شرکت کننده، از دید نظارتی سیستم تادیات بین البانکی، (رویداد آغازین) تلقی می شود و شرکت کننده مسئولیت کامل و فوری در قبال هرگونه پرداخت مجاز و به موقع ارسال شده به سیستم تادیات بین البانکی را دارد.

د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې تعرفې

دیرېشمه ماده:

- (1) د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم چې د افغانستان بانک لخوا اداره کېږي په بالقوه توګه د فیس (لګښت) پر بنسټ د خدمتونو په توګه عمل کوي. د افغانستان بانک د بانکي اداینو د سیستم په ترسره کولو کې د ثابت، متغیر او دوامداره بانکونو لګښتونو د پوره کولو لپاره د مرکزي پروسس تعرفې ټاکي.
- (2) د مرکزي پروسس تعرفه د هرې معاملې د پروسس د اقتصادي حقیقي لګښت د لګښت پر بنسټ د مؤسسو لپاره له نړیوالو منل شوو روشنو سره سم منعکس کوونکې دی.
- (3) دا تعرفې د افغانستان بانک لخوا خبریږي او وخت په وخت پاتل کېږي.
- (4) بانکونه اړ دي چې هغه تعرفې خپري کړي چې دوی یې د خپلو پیرېدونکو لپاره د کار و بار له نوعیت سره سم په پام کې نیسي. د افغانستان بانک په منظمه توګه د بانکونو لخوا لګول شوي تعرفې څاري او که چیرې دا تعرفې ډیرې وګڼل شي یا د بانکونو ترمنځ د محدودو کړنو شواهد شتون ولري پر دې تعرفو په مستقیمو مقرراتو کې لاسوهنه کولای شي.

د بانکي حسابونو بندول

یو دیرشمه ماده:

- (1) د افغانستان بانک کولای شي د ګډون کوونکو د اداینیزو عملیاتو حسابونه له هغو شرایطو سره سم وتړي چې د افغانستان بانک په قوانینو او مقرراتو کې ټاکل شوي.

تعرفه ها در سیستم تادیات بین بانکی

ماده سی و م:

- (1) سیستم تادیات بین بانکی که توسط د افغانستان بانک اداره می شود به طور بالقوه به عنوان خدمات مبتنی بر هزینه عمل می کند. د افغانستان بانک تعرفه پروسس مرکزی را برای پاسخگویی به هزینه های سرمایه گذاری ثابت، متغیر و مداوم در راه اندازی سیستم تادیات بانکی تعیین می کند.
- (2) تعرفه پروسس مرکزی منعکس کننده هزینه واقعی اقتصادی پروسس هر معامله، مطابق با رویه های بین المللی تاسیس شده برای مؤسسات مبتنی بر هزینه می باشد.
- (3) این تعرفه های توسط د افغانستان بانک نشر و وقتاً فوقتاً بازنگری می گردد.
- (4) بانک ها موظف اند تعرفه هایی را که برای مشتریان خود در نظر می گیرند مطابق با نوعیت کار و بار خود منتشر کنند. د افغانستان بانک بر تعرفه های اعمال شده توسط بانک ها نظارت منظم دارد و ممکن است در صورتی که این تعرفه ها بیش از حد تلقی شوند یا شواهدی از اعمال محدود کننده در بین بانک ها وجود داشته باشد، با مقررات مستقیم بر این تعرفه ها مداخله می کند.

انسداد حسابات بانکی

ماده سی و یکم:

- (1) د افغانستان بانک می تواند حساب های عملیات پرداخت شرکت کننده را تحت شرایطی که در قوانین و مقررات د افغانستان بانک تعیین شده است مسدود کند.

(2) حساب د ټولو ورکرو، ټولو رسیدونو یا دواړو ورکرو او رسیدونو لپاره بندېدای شي.

(3) د حساب له بندولو وروسته سمدلاسه، گډون کوونکي ته د موضع په اړه خبر ورکول کېږي.

(4) د حساب بندول له دې حساب سره د هر ډول دېبتي یا کريدتي سپارښتنو (سفارشونو) د تسويي مخه نیسي. که چېرې گډون کوونکي وغواړي هغه حساب ته پيسې تادیه کړي چې رسیدونه یې ترل شوي وي، هغه ته به د حساب د تړلو په اړه خبر ورکړل شي او سپارښتنه به یې رد شي.

څلورم څپرکی

د جاري حساب یا نورو حسابونو له

لارې د اداینو ترسره کول

په بانکونو کې جاري حسابونه او نور حسابونه

(سیمه، پورونو)

دوه دېرشمه ماده:

(1) بانکونه کولای شي چې جاري حسابونه او نور حسابونه په خپلو مرستندویه سیستمونو کې، د حکمي او فزیکي اشخاصو لپاره پرانيزي.

(2) د بانک او پېرېدونکي دوه اړخیز حقوق او مکلفیتونه له بانک سره د حساب پرانیستلو او ساتلو د تړون له مخې تنظیمېږي او د پېرېدونکي او بانک ترمنځ دا تړون د افغانستان بانک تر څارنې لاندې ترسره کېږي.

(2) حساب را می توان برای تمام پرداخت ها، دریافت ها یا هر دو پرداخت و دریافت مسدود کرد.

(3) بلا فاصله بعد از انسداد حساب، اشتراک کننده از موضوع مطلع ساخته می شود.

(4) مسدود کردن حساب از تسویه هر گونه سفارشات دېتي یا کريدتي با آن حساب جلوگیری می کند. در صورتیکه اشتراک کننده بخواهد به حسابی که دریافتی های آن مسدود است کدام مبلغ را پرداخت نماید، از انسداد حساب مطلع ساخته شده و فرمایش وی مسترد می گردد.

فصل چهارم

تادیه ذریعه حساب جاری یا سایر

انواع حسابات

حسابات جاری و سایر حسابات (پس انداز،

قرضه) در بانک ها

ماده سی و دوم:

(1) بانک ها می توانند حساب های جاری و سایر حساب ها را در سیستم های پشتیبان خود، برای اشخاص حقوقی و فیزیکی افتتاح کنند.

(2) حقوق و تعهدات متقابل بانک و مشتری حسب توافقنامه افتتاح و نگهداری حساب نزد بانک تنظیم می شود و این قرار داد بین مشتری و بانک تحت نظارت د افغانستان بانک است.

په بانکونو کې د ساتل شوو حسابونو له لارې

اداینې

درې دېرشمه ماده:

(1) بانکونه کولای شي د پیرېدونکي په غوښتنه له دې حسابونو څخه د بانک دننه او د بانکونو ترمنځ اداینې ترسره کړي، پرته له دې چې په حساب کې پوښښ وي یا نه.

(2) د بانکونو ترمنځ اداینې کېدای شي د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم له لارې د اړونده ګډون کوونکو د سوداګرۍ حسابونو له لارې ترسره شي. ګډون کوونکي اړ دي چې د ورکړو او ګټه اخیستونکو (ذینفع) حسابونو ته د دوی په کتابونو او بک اپ سیستمونو کې د دې اداینو له سم ثبتولو څخه ډاډ ترلاسه کړي. د لېږلو (حواله) مالوماتو او یا د خبر رسونې د نورو میکانیزمونو د ترلاسه کوونکي بانک لخوا د سم مقصد حساب ټاکلو لپاره کارول کېږي.

(3) له لوړ ارزښت سره معاملې اړینه ده په بانک کې د شته حسابونو له لارې ترسره شي.

د بانکي حسابونو اړین محرمیت

څلور دېرشمه ماده:

(1) بانکونه او د دوی پیرېدونکي اړ دي څو د دې حسابونو له لارې د معاملو په ترسره کولو کې به بشپړ دقت یعنې د درغلۍ مخنیوي او د تیروتنو، استنناوو او نیمګړتیاوو د کمولو لپاره منطقي اقدامات تر لاس لاندې ونیسي.

(2) بانکونه اړ دي چې د مبهمې ورکړې د دستور مندرجاتو په پیژندلو کې بشپړ دقت وکړي.

تادیات از طریق حسابات که در بانک ها نگهداری

می شونډ

ماده سی و سوم:

(1) بانک ها می توانند به دستور مشتری از این حساب ها، پرداخت های درون بانکی و بین البانکی را انجام دهند، خواه پوششی در حساب وجود داشته باشد یا نباشد.

(2) پرداخت های بین البانکی ممکن است از طریق سیستم تادیات بین البانکی از مسیر حساب های جاری شرکت کنندگان مربوطه طی مراحل شود. شرکت کنندگان موظف اند تا از ثبت صحیح این پرداخت ها به حساب های پرداخت و ذینفع در دفاتر و سیستم های پشتیبان خود اطمینان حاصل کنند. جزئیات مالومات حواله ویا سایر میکانیزم های اطلاع رسانی توسط بانک دریافت کننده برای تعیین حساب مقصد درست استفاده می شود.

(3) معاملات با ارزش بالا لازم است از طریق حساب های موجود در بانک ها انجام شود.

محرمیت لازم حسابات بانکی

ماده سی و چهارم:

(1) بانک ها و مشتریان شان موظف اند تا در انجام معاملات از طریق این حساب ها دقت لازم را از جمله اتخاذ تدابیر منطقی برای جلوگیری از فریبکاری و کاهش خطاها، استنناها و نواقص به کار گیرند.

(2) بانک ها موظف اند تا در تشخیص مندرجات دستور پرداخت مبهم دقت لازم را به عمل آورند.

(3) بانک محرمیت ته ژمن دی او کولای شي د حساب اړوند مالومات یوازې پیرېدونکي ته افشاء کړي، خو دا چې د محکمې یا نورو واک لرونکو مراجعو له حکم سره سم، یا د پیرېدونکي د واضح اجازې پر بنسټ د قانون له مخې ټاکل شوي وي.

د بانک د ژمنتیا او معاملې لېږد

پنځه دېرشمه ماده:

(1) د بانک دننه اداینو په اړه، بانک اړ دی چې د ګټه اخیستونکي (ذینفع) حساب ته چې په سمه توګه مشخص شوی وي، د هماغې ورځې تر پایه پورې چې بانک په خپلو دفترونو کې د تادیه کوونکي حساب دبیت کړی وي، کريدیت کړي.

(2) د بانکونو ترمنځ اداینو په صورت کې، بانکونه دنده لري چې په لاندې مواردو کې پر وخت سره اقدام وکړي:

1- د کريدیټي لېږدولو پیل: د بانکونو ترمنځ کريدیټ لېږد د پیرېدونکي په حساب کې د نغدو پیسو (نغډینه ګی) په شتون سره د پیرېدونکي د حکم او اجازې له ترلاسه کولو وروسته د ورته کاري ورځې تر پایه پورې پیلېږي.

2- د دبیت لېږد پیلول: د بانک د پیسو یا وجوهو له ترلاسه کولو وروسته د ورته کاري ورځې په پای کې د ګټه اخیستونکي (نوبتګر) حساب ته کريدیټ لېږل (د بېلګې په توګه د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم د کارولو په صورت کې د ګډون کوونکي تسویه حساب ته کريدیټ ترلاسه کول).

(3) بانک متعهد به محرمیت است و می تواند اطلاعات مربوط به حساب را فقط برای مشتری افشاء کند، مگر اینکه به دستور محکمه یا سایر مراجع ذیصلاح، یا بر اساس اجازه صریح مشتری به بانک، در قانون به شکل دیگری مقرر شده باشد.

ارسال معامله و تعهد بانک

ماده سی و پنجم:

(1) در مورد پرداخت درون بانکی، بانک موظف است حد اکثر تا پایان همان روزی که بانک حساب پرداخت کننده را در دفاتر خود دبیت کرده، حساب ذینفع را که به صورت درست مشخص شده است، کريدیت کند.

(2) در صورت پرداخت های بین البانکی، بانک ها مکلف اند در موارد ذیل به موقع اقدام نمایند:

1- آغاز انتقال های کريدیټی: انتقال کريدیت بین البانکی با وجود نقدینگی در حساب مشتری حد اکثر تا پایان همان روز کاری که دستور و مجوز مشتری را دریافت کرده است، آغاز کند.

2- آغاز انتقالات دبیتی: برای ارسال کريدیت به حساب ذینفع (مبتکر) تا پایان همان روز کاری با دریافت وجوه بانک (مثلاً دریافت کريدیت به حساب تسویوی شرکت کننده در صورت استفاده از سیستم تادیات بین البانکی).

3- د ديبټ لېږد ترلاسه كول: د ورته كاري ورځې په پاى كې د لېږد پيل كوونكي يا مېدء ته د ورگړي پېلول كله چې ديبټ په برياليتوب سره د ورگړي حساب كې ثبت شي.

(3) بانگونه اړ دي چې ستونزمن او پېچلي سيستمونه او كرنلاري د دې پاراميټرونو سره د رعايت په موخه وساتي.

په بانكي سيستم كې تېروتنې، استثناوې او نېمگړتياوې

شپږ دېرشمه ماده:

بانگونه اړ دي چې د معاملو تېروتنې او استثناوې ثبت كړي او په فعاله توگه په لاندې ډول پريكړې تعقيب كړي:

1- د ناسمو يا پېچلو اداينو د ثبتولو لپاره د كنټرول حساب ولري (د افغانستان بانک ترانزيت حساب يا د بانكونو ترمنځ د تسويي حساب)

2- د ټولو اصلي سندونو او مکتوبونو لېږدولو او اړوندې ستونزې په اړه د خبرو اترو په گډون د ترلاسه شويو تيروتنو، استثناوو او نېمگړتياوو د ثبت (ريکارډ) ساتل.

3- په سمدستي ډول د افغانستان بانک او اړونده گډون کوونکي ته خبر ورکول او د هغو سندونو کاپيانو چمتو کول چې کېدای شي د ستونزې د حل لپاره اړين وي.

4- د حل او فصل لپاره سمدستي (فوري) تعقيبول.

5- په اړونده فايل كې د ستونزې حل او فصل ثبت كړی.

صورت حسابونه او سپارښتنې

اووه دېرشمه ماده:

3- دريافت انتقالات ديبټي: شروع پرداخت به مبدأ يا آغاز كننده معامله تا پايان همان روز كاري كه ديبټ با موفقيت در حساب پرداخت ثبت شده است..

(3) بانک ها موظف اند سيستم های مشکل و پېچيده و طرز العمل ها را برای رعايت اين پارامترها حفظ كنند.

خطاها، استثناها و حذفیات در سیستم های بانکی
ماده سی و ششم:

بانکها موظف اند خطاها و استثنائات معاملات را ثبت و حل و فصل را طور ذیل فعالانه دنبال کنند:

1- یک حساب کنترولی برای ثبت پرداخت های نا درست یا مبهم نگه دارند (حساب ترانزیت د افغانستان بانک یا حساب تسویه بین البانکی)

2- حفظ اسناد اشتباهات، استثناءات و حذفیات دریافت شده بشمول نقل کلیه اسناد اصلی و مکاتیب و مذاکرات صورت گرفته در ارتباط با مشکل مربوطه.

3- اطلاع عاجل به د افغانستان بانک و اشتراک کننده مربوطه، و کاپی از اسنادی که ممکن است برای حل مشکل لازم باشد ارائه دهند.

4- دنبال نمودن فوری موارد غرض حل و فصل.

5- ثبت حل و فصل مشکل در دوسیه مربوطه.

صورت حسابات و توصیه ها

ماده سی و هفتم:

(1) بانک ار دی چې پیرېدونکي ته د یوې ځانګړې مودې لپاره صورت حساب وړاندې کړي، هغه پرانیستی بیلانس چې له تیرې دورې څخه ثبت شوی دی، د یادې مودې په اوردو کې د حساب ټول بدلونونه او د مودې د پای بیلانس مشخص کړي. اړینه ده چې دا صورت حسابونه د لېږد په اړه کافي توضیحات وړاندې کړي، څو له پیرېدونکي سره د ورکړې د موخې په پیژندلو او یا یادولو کې مرسته وکړي. هغه موده چې د صورت حساب لخوا پوښل کېږي (ورځنۍ، میاشتې، کلنۍ، او داسې نور) او دا اړینه ده د حساب پرانیستلو په بهیر کې د بانک او پیرېدونکي ترمنځ هوکړه وشي.

(2) پیرېدونکي ار دي د بانک صورت حساب په څېړنه یا بیاکتنه کې دقت وکړي او هر څومره ژر چې کېږي پیرېدونکي د کوم توپیر یا اختلافي دیټ او کریډیت په تړاو بانک ته خبر ورکړي. بانک له پیرېدونکي سره د دې ډول توپیرونو یا د توپیرونو د موادو په تعقیبولو کې مرسته کوي، هغه ته اړونده مالومات چمتو کوي او د هوکړې یا حقایقو د ټاکلو په صورت کې، په حساب کې مناسب تنظیمات راولي.

(3) بانک ار دی چې له ښه چلند سره د انفرادي معاملو نور تصدیقونه/رسیدونه هم وړاندې کړي.

د خدمتونو لپاره د فیس راټولول

اته دېرشمه ماده:

بانک کولای شي د پیرېدونکي ټولې پیسې یا وجوه چې د لیدو وړ سپارنو په توګه په بانک کې ساتل

(1) بانک موظف است صورت حساب یک دوره مشخص را به مشتری ارائه دهد که بیلانس افتتاحیه را که از دوره قبل ثبت شده است، کلیه تغییرات حساب در طول دوره و بیلانس ختم دوره را مشخص کند. لازم است این صورت حساب ها توضیحات کافی درباره انتقال ارائه دهد تا به مشتری در شناسایی و یا یادآوری هدف پرداخت کمک کند. دوره ای که لازم است تحت پوشش صورت حساب قرار گیرد (روزانه، ماهانه، سالانه و غیره) و بین بانک و مشتری در طی مراحل افتتاح حساب توافق شود.

(2) مشتری مکلف است در بررسی صورت حساب بانک دقت ابتدایی داشته باشد و به محض اطلاع مشتری از هرگونه مغایرت یا دیټ و کریډیت مورد مناقشه، به بانک اطلاع دهد. بانک به مشتری در پیگیری این گونه مغایرت ها یا موارد مغایر کمک می کند، اطلاعات مربوطه را در اختیار او قرار دهد و در صورت توافق یا تعیین حقایق، تنظیمات مناسب را در حساب انجام دهد.

(3) بانک مکلف است سایر تأییدیه ها / رسید های معامله فردی را مطابق با رویه خوب تحویل دهد.

جمع آوری حق الخدمت

ماده سی و هشتم:

بانک می تواند برای حصول فیس ها و حق الخدمت خود برای خدماتی که به مشتری ارائه می

کیري، پلي کړي څو خپل فیسونه او حق خدمت د هغه خدمتونو لپاره تر لاسه کړي چې پیرېدونکي ته یې وړاندې کوي او کېدای شي د پیرېدونکو له نورو شتمنیو څخه چې (په بانک کې ساتل کېږي یا په بل ډول) له دې مقرري سره سم د ساتلو حق تر لاسه کړي.

پنځم څپرکی

د پوست ادارې لخوا د ادینو خدمتونو وړاندې کول او د بانکونو ترمنځ د ادینو په سیستم کې د خطر مدیریت

د پوست ادارې لخوا د ادینو خدمتونو وړاندې کول

نهه دېرشمه ماده:

پوست اداره کولای شي د ادینو له لارښوونو سره سم خدمتونه وړاندې کړي چې یوازې د بانک دننه ادیني (د افغانستان بانک نمایندګۍ) په هغه کې لیرل کېږي. په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک نمایندګۍ د بانکونو ترمنځ د ادینو له سیستم سره نېلول شوي نه وي.

د بانکونو ترمنځ د ادینو په سیستم کې عملیاتي

خطرونه

څلویښتمه ماده:

(1) د بانکونو ترمنځ ادینو سیستم عملیاتي خطرونه په لاندې ډول دي:

- 1- ورځني مدیریتي کړنلارې (اجراء کوونکي، ګډون کوونکي، اړخونه)
- 2- د معاملو او بیلانسونو ورځني بهرنی تائید.
- 3- داخلي او بهرنی پلټنه.
- 4- د لاسرسي وړ کنټرولونه.
- 5- د احتیاطي پلان جوړول.

کند، تمام وجوه مشتری را که به عنوان سپرده های قابل دید نزد بانک نگهداری می شود، اعمال کند و می تواند نسبت به سایر دارایی های مشتری (که در بانک نگهداری می شود یا در غیر این صورت) تحت این مقرر حق نگهداری بگیرد.

فصل پنجم

فراهم آوری خدمات تادیه توسط اداره پست و مدیریت خطر در سیستم تادیات بین البانکی

فراهم آوری خدمات تادیه توسط اداره

پست

ماده سی و نهم:

اداره پست می تواند خدماتی را در قالب دستورالعمل های پرداخت ارائه کند که فقط پرداخت های درون بانکی (نمایندګۍ های د افغانستان بانک) در آن ارسال می شود. در صورت عدم وصل بودن نمایندګۍ های د افغانستان بانک با سیستم تادیات بین البانکی.

خطرات عملیاتي درسیستم تادیات بین

البانکی

ماده چهلم:

(1) خطرات عملیاتي در سیستم تادیات بین البانکی به شرح زیر است:

- 1- طرز العمل های مدیریتی روزانه (اجرا کننده، اشتراک کننده گان، جوانب).
- 2- تائید بیرونی یومیه از معاملات و بیلانس ها.
- 3- تفتیش داخلی و بیرونی.
- 4- کنترول های دسترسی.
- 5- پلان گذاری احتیاطي.

(2) د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم ته د افغانستان بانک او جواز لرونکو گډون کوونکو کارکوونکو لاسرسي محدودېږي.

(3) گډون کوونکي اړ دي چې د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم د لاسرسي (یوزر آی دی) نقطو امنیت کنټرول کړي.

(4) گډون کوونکي د هغو کارکوونکو د واک، انسجام او مناسب مدیریت پر وړاندې چې د (User IDs) د کارن لرونکي او د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم ته لاسرسي لري، په بشپړه توګه مسؤل دي.

(5) د افغانستان بانک، د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم د اجراء کوونکي په توګه، احتیاطي پلان ترتیب او په دوره یي توګه بررسی کوي، څو ډاډ ترلاسه کړي چې د خرابي وخت او د سیستم د بیارغونې اعظمي وخت او د ستونزو د حل امکانات د منلو وړ معیارونو سره ترسره شي.

(6) گډون کوونکي اړ دي چې خپل احتیاطي او بیړني پروګرامونه او د ناورین د بیارغونې او بیا پوښښ اسانتیاوې ولري او په دوره ایزو ازموینو کې برخه واخلي چې د د افغانستان بانک لخوا تنظیم شوي.

د بانکونو ترمنځ د اداینو په سیستم کې سیستمي

خطر

یو څلویښتمه ماده:

د بانکي اداینو په سیستم کې سیستمي خطر په لاندې تخنیکونو سره مدیریت کېږي:

1- په RTGS سیستم کې د بانکونو ترمنځ اداینو سیستم له لارې د اداینو طی مراحل (د

(2) دسترسی به سیستم تادیات بین البانکی به پرسونل مجاز شرکت کنندگان و د افغانستان بانک محدود می شود.

(3) شرکت کنندگان موظف به کنترل امنیت نقاط دسترسی (یوزر آی دی) به سیستم تادیات بین البانکی هستند.

(4) شرکت کنندگان در قبال صلاحیت، یکپارچگی و مدیریت مناسب پرسونل که دارای کاربر (User IDs) هستند و به سیستم تادیات بین البانکی دسترسی داشته، مسئولیت کامل دارند.

(5) د افغانستان بانک بحیث مجری سیستم تادیات بین البانکی پلان احتیاطی را تنظیم و بصورت دوره ای بررسی می نماید تا از مطابقت زمان خرابی و حد اکثر زمان احیاء مجدد سیستم و امکانات رفع مشکلات با معیارات قبول شده، اطمینان حاصل نماید.

(6) شرکت کنندگان موظف اند برنامه های احتیاطی و اضطراری و تسهیلات بازیابی و پوشش مجدد فاجعه خاص خود را داشته باشند و در آزمایش های دوره ای که توسط د افغانستان بانک تنظیم می شود شرکت کنند.

خطر سیستمی در سیستم تادیات بین

البانکی

ماده چهل و یکم:

خطر سیستمی در سیستم تادیات بین البانکی با تخنیک های زیر مدیریت می شود:

1- طی مراحل پرداخت ها از طریق سیستم تادیات بین البانکی در RTGS (یعنی ارائه

افغانستان بانک په وجوده کې د ورځي په جريان کې د نهايي کېدو وړاندې کول).

2- د ګډون معيارونه له دې څخه د ډاډ تر لاسه کولو لپاره چې يوازې تنظيم شوي بانکونه د کافي سياليت او بيرته ورکړې ظرفيت (ادابو او سياليت) سره د بانکونو ترمنځ د ادابو په سيستم کې د يوځای کېدو اجازه لري.

3- د مقابل لوري په کتارونو کې د ګډون کوونکو لپاره د تر لاسه شوو لېږدونو له کتنې منع کول.

د بانکونو ترمنځ د ادابو په سيستم کې د سياليت خطر
دوه څلوېښتمه ماده:

د بانکونو ترمنځ د ادابو په سيستم کې د سياليت خطر د افغانستان بانک لخوا اداره کېږي چې ګډونوالو ته د سياليت اسانتياوې په لاندې ډول وړاندې کوي:

1- بانکونو د الزامي زېرمو د مقرري له حکمونو سره سم اجازه لري، څو د يو ورځني سياليت د تامینولو لپاره خپلې لازمي زېرمې وکاروي.

2- بانکونه د ورځني سياليت د مقرري له حکمونو سره سم کولای شي د افغانستان بانک د تضميني پوړونو (کريډيټ) اسانتياوې وکاروي.

د بانکونو ترمنځ د ادابو په سيستم کې د کريډيټ خطر

دري څلوېښتمه ماده:

1- د بانکونو ترمنځ د ادابو په سيستم کې د کريډيټي خطر مدیریت د ګډون د معيارونو لخوا اداره کېږي، څو ډاډ تر لاسه شي چې پورونه يوازې هغه بانکونو ته ورکول کېږي

نهایی شدن درون روز در وجوده د افغانستان بانک)

2- معيار های اشتراك برای حصول اطمینان از اینکه فقط بانک های تنظيم شده و واجد سياليت کافی و دارای استطاعت بازپرداخت (محلل و نقدینگی) مجاز به پیوستن به سیستم تادیات بین بانکی هستند.

3- عدم اجازه از مشاهده انتقالات دریافتی برای شرکت کنندگان در صف های طرف مقابل.

خطر سياليت در سيستم تادیات بین بانکی
ماده چهل و دوم:

خطر سياليت يا نقدینگی در سيستم تادیات بین بانکی با ارائه تسهیلات نقدینگی توسط د افغانستان بانک به شرکت کنندگان ذیلا ترتیب می شود:

1. بانک ها طبق احکام مقررۀ ذخایر الزامی اجازه دارند تا از ذخایر الزامی خویش برای تامین سياليت یک روزه استفاده نمایند.

2. بانک ها طبق احکام مقررۀ سياليت یومیه می توانند از تسهیلات کريډت تضمینی د افغانستان بانک استفاده نمایند.

خطر کريډت در سيستم تادیات بین بانکی

ماده چهل و سوم:

1- مدیریت خطر کريډتی در سيستم تادیات بین بانکی با معيارهای اشتراك مدیریت می شود تا اطمینان حاصل شود که فقط به بانک

چې وړتيا (سياليت يا د بېرته ورکولو وړتيا) لري.

شپږم څپرکی

انتقالي حکمونه

د اجباري حصول دستورونو ته لومړيتوب ورکول
څلور څلوېښتمه ماده:

د بانکونو ترمنځ اداینو د سیستم په حساب کې د کافي پیسو یا وجوهو د نه شتون په صورت کې د ورکړې دستور په لاندې ترتیب سره ترسره کېږي:

۱- د مالیاتو، ونډو، گمرکي محصولاتو او نورو عامه عوایدو لپاره د اجباري حصول دستورونه د مالیاتي، گمرکونو او نورو واک لرونکو مراجعو د نافذو مقرراتو پر بنسټ او د حصوف د وخت پر بنسټ د دې مکلفیتونو د اداء کولو لپاره د پېرېدونکو دستورونه.

۲- د ورکړې حکم چې د حصول لومړيتوب یې له قانون سره سم (د بانکونو لخوا د اجرائیوي مقرراتو، قانوني مراجعو او د ورکړو معاملو خدمتونو د فیسونو پر بنسټ صادر شوو حکمونو) د حصول له وخت سره سم صادرېږي.

۳- د سر رسید د نېټې پر بنسټ د محاسبینو فرمایش یعنی د ترلاسه کولو وخت که چېرې د سر رسید نیټه ذکر شوې نه وي.

۴- د افغانستان بانک کولای شي دا انتقالي حکم هغه مهال لغوه کړي چې بېلابېل قوانین د بانکونو ترمنځ د اداینو سیستم له لارې اجباري راتولونه لازمه کړي.

های واجد (سیالیت یا استطاعت بازپرداخت) قروض اعطاء گردد.

فصل ششم

احکام انتقالي

اولویت گذاری دستورات حصول اجباری
ماده چهل و چهارم:

در صورت عدم موجودیت وجوه کافی در حساب سیستم تادیات بین بانکی، دستورات پرداخت به ترتیب آتی صورت می گیرد:

۱- دستور حصول اجباری مالیات، مشارکت ها، حقوق گمرکی و سایر درآمد های عامه بر اساس مقررات نافذ مالیاتی، گمرکی و سایر مراجع ذیصلاح و دستور مشتریان برای پرداخت این تعهدات بر اساس زمان حصول.

۲- دستور پرداخت که اولویت حصول آن طبق قانون (دستورات صادر شده از سوی بانک ها بر اساس مقررات اجرائی، مراجع قانونی و هزینه های خدمات پرداخت معاملات) در مطابقت به زمان حصول.

۳- فرمایش حساب داران بر اساس تاریخ سر رسید یعنی زمان دریافت در صورتی که تاریخ سر رسید ذکر نشده باشد.

۴- د افغانستان بانک ممکن زمانی که قوانین مختلف که الزام جمع آوری اجباری از طریق سیستم تادیات بین بانکی را ایجاد می کند، این حکم انتقالي را لغو کند.

د غیر جواز لرونکو بانکونو/ نورو مالي مؤسسو

لپاره د غړیتوب شرایط

پنځه څلوېښتمه ماده:

هغه بانکونه چې جوازونه یې د طی مراحلو په حال کې وي، غیر جواز لرونکي بانکونه او نورې مالي مؤسسې نه شي کولای د ادینو په سیستم کې د گډون کوونکو په توګه ومنل شي.

انفاذ

شپږ څلوېښتمه ماده:

دا مقرره د افغانستان بانک د عالي شورا له تصویب وروسته نافذ او په پلي کېدو (انفاذ) سره یې د افغانستان بانک د داخلي ادینو د عملیاتو مقرره لغوه کړل کېږي.

شرایط اشتراک برای بانک های فاقد جواز/ سایر

مؤسسات مالی

ماده چهل و پنجم:

بانک هایی که جواز آنها در حال طی مراحل بوده، بانک های فاقد جواز و سایر مؤسسات نمی توانند به عنوان شرکت کننده در سیستم پرداخت پذیرفته شوند.

انفاذ

ماده چهل و ششم:

این مقرره بعد از تصویب شورای عالی د افغانستان بانک نافذ و با انفاذ آن مقرره عملیات تادیات داخلي د افغانستان بانک ملغی شمرده می شود.

